

Svar på Arbetsmiljöverkets remiss om ny regelstruktur för Arbetsmiljöverkets föreskrifter (andra omgången)

Diarienummer 2021/072826

Organisation (frivillig uppgift)	Kontaktperson
Svenskt Näringsliv	Malin Nilsson
E-post till kontaktperson	Telefon till kontaktperson
malin.nilsson@svensktnaringsliv.se	08 55343250
Remissvaret beslutat av (frivillig uppgift)	Plats för underskrift (frivillig uppgift)
Carina Lindfelt	

Generella synpunkter

Svenskt Näringsliv har åter getts möjlighet att svara på Arbetsmiljöverkets remiss om en ny regelstruktur (Dnr 2021/072826). Svenskt Näringsliv har tillsammans med dess medlemsorganisationer tagit fram de synpunkter som redogörs för i detta remissvar. Svaret inleds med mer generella och sammanfattande synpunkter för att avslutas med en tabell med synpunkter på specifika paragrafer. För vissa regelområden har dessutom enskilda medlemsorganisationer, t ex byggsektorn, tagit fram kompletterande remissvar.

Detta är andra gången som Svenskt Näringsliv svarar på Arbetsmiljöverkets remiss. Inför både den förra och den här remissomgången har Arbetsmiljöverket framfört att regelförnyelsen inte ska innebära någon ändring av regelverkets innehåll och kravnivå (med undantag för byggdelen). Svenskt Näringsliv kan konstatera att såväl omstrukturering som språkbearbetning i vissa fall både lett till ändrade kravnivåer och ett otydligare regelverk. Detta är olyckligt. Regelförändringen är, och ska inte vara, ett forum för denna typ av ändringar. Till följd av detta har vårt fokus i remissvarandet i många fall hamnat på reglernas innehåll i stället för på själva regelstrukturen.

I denna omgång har Arbetsmiljöverket bett om synpunkter på felaktigheter, ändringar som innebär ändrad kravnivå eller justeringar i sakinnehåll som gjorts efter den tidigare remissomgången. Mycket tid har åter lagts på att läsa igenom en stor och omfattande textmassa (föreskriftstexter, konsekvensutredningar, remissrapport mm). Eftersom ändringar och justeringar som Arbetsmiljöverket gjort sedan tidigare remissomgång inte varit markerade i textmassan har det varit svårt att upptäcka och hitta dem. Och trots att vi lagt ner mycket tid på remissen är vår uppfattning att när regelverket väl träder i kraft finns risk för att ytterligare saker kan upptäckas som behöver korrigeras eller ändras. Arbetsmiljöverket behöver möjliggöra att sådana synpunkter då kan tas emot och tas om hand.

De synpunkter vi gav i vårt förra remissvar står vi fortfarande bakom. Flera av våra tidigare synpunkter har inte kommenterats av Arbetsmiljöverket och det finns anledning att i vissa fall ta med dessa även i detta svar.

Efter remisstidens utgång är det önskvärt med en skyndsam återkoppling från Arbetsmiljöverket. I första hand efterfrågar vi en remissammanställning för att se hur remissynpunkter omhändertagits. Vi efterfrågar även samråd kring digitala och tekniska lösningar om hur regelverket kommer att presenteras på Arbetsmiljöverkets hemsida samt vilka vägledande material som behövs och innehållet i dessa.

Svenskt Näringsliv anser vidare att det är av största vikt att Arbetsmiljöverket säkerställer att alla föreskrifter finns tillgängliga på engelska. Flera företag har utländska chefer och medarbetare och det finns utländska företag som gör arbeten i Sverige. Dessutom har flera av våra medlemsföretag engelska som arbetsspråk.

Strukturen

I vårt förra remissvar lyfte vi det systematiska arbetsmiljöarbetets betydelse och vikten av att ge dessa föreskrifter en central roll i regelstrukturen. Den placering som föreskrifterna nu får, i ett eget häfte, är bra.

Med dagens struktur är det relativt lätt att på AV:s hemsida få en överblick om de föreskriftshäften som finns och utifrån namnen på föreskrifterna göra en första bedömning om föreskrifterna gäller den egna verksamheten. Med den nya strukturen är detta betydligt svårare. Ser man till föreskrifternas textmassa och paketering är vår bedömning att den nya regelstrukturen inte är tydligare och lättare att hitta i. Det är viktigt och nödvändigt att även i fortsättningen snabbt kunna få en överblick av vad regelverket innehåller. Dessutom är ett väl utvecklat digitalt söksystem en förutsättning för arbetsgivare att hitta i regelverket. I vårt förra svar tog vi upp det svåra i att få en helhetsbild av strukturen och innehållet då den digitala lösningen och sökfunktionen ännu inte finns på plats. Ett remissförfarande som hade omfattat alla delar av regelstrukturen inklusive den digitala strukturen och dess söksystem hade kunnat kommenteras på ett mer relevant sätt utifrån användarperspektiv.

Idag är det lätt att få information om äldre föreskrifter och hur föreskrifterna i ett föreskriftshäfte har utvecklats då ändringsföreskrifter ligger lätt tillgängliga på Arbetsmiljöverkets hemsida. Svenskt Näringsliv vill att Arbetsmiljöverket säkerställer att denna spårbarhet fortsatt finns kvar.

Häfte, avdelning och kapitel

En tydlig och enkel rubriksättning och kapitelindelning är viktig för att underlätta för användaren. Arbetsmiljöverket har valt att dela in föreskrifterna i olika häften. För två av häften har Arbetsmiljöverket valt att i namnet ange för vem föreskrifterna i häftet riktar sig till, 1.0 Grundläggande skyldigheter för dig med arbetsgivaransvar - systematiskt arbetsmiljöarbete och 1.1 Grundläggande skyldigheter för dig med arbetsgivaransvar – planering och organisering. Namnen på övriga häften pekar inte ut vem föreskrifterna riktar sig till. I tidigare remissomgång pekades t ex byggherre, projektör eller byggarbetsmiljösamordnare ut i titeln för häfte 1.2, men det har tagits bort. På samma sätt föreslår Svenskt Näringsliv att hänvisningen ”för dig med arbetsgivaransvar” tas bort från titeln i häfte 1.0 och 1.1. Flera av de övriga häften riktar sig i samma utsträckning som häfte 1.0 och 1.1 till den med arbetsgivaransvar utan att det anges i häftets namn.

Häfte 1.1 handlar i stora stycken om annat än planering och organisering varför Svenskt Näringsliv föreslår att planering och organisering stryks från häftets namn.

Svenskt Näringsliv anser att ordet ”skyldigheter” i flera av häftenas titlar tas bort alternativt byts till ”föreskrifter”, enligt förslaget nedan. Flera av paragraferna i häften är just föreskrifter och beskriver inte skyldigheter. Skyldigheter har dessutom en onödigt negativ klang.

Namnet på häfte 1.2 om byggarbetsmiljösamordning, planering och projektering – grundläggande skyldigheter, är missvisande. Häftet tar även upp utförandedelen i byggarbetsmiljösamordningen och häftet bör därför heta Byggarbetsmiljösamordning - planering, projektering och utförande.

Häftena 1.3 – 1.8 handlar specifikt om produkter och krav på tillverkaren och skiljer sig därmed från övriga häften i del 1. Dessa häften bör därför brytas ut och ligga i ett eget häfte, 4.1 Föreskrifter om produkter.

Namnen på häfte 2.1 Vanliga risker i arbetsmiljön och häfte 3.1 Specifika risker vid vissa typer av arbeten ger upphov till en del frågor. Vad är en vanlig och vad är en specifik risk? För vem är den vanlig eller specifik, för Arbetsmiljöverket eller för en arbetsgivare? För ett företag som dagligen arbetar med t ex asbest eller reparation av fordon kommer riskerna med detta arbete antagligen betraktas som vanliga. Svenskt Näringsliv föreslår att häfte 3.1 byter namn enligt förslag nedan.

Häfte 2.3 om utformning av arbetsplatser är grundläggande föreskrifter och borde ligga direkt efter 1.0 och 1.1 för ökad tydlighet.

Häfte 3.2 om gränsvärden för luftvägsexponering i arbetsmiljön och 3.3 om medicinska kontroller i arbetslivet hör bättre ihop med häfte 2.1 och 2.2. än häfte 3.1 och borde numreras som 2.3 och 2.4.

Svenskt Näringsliv föreslår att nya namn och numreringar på häften blir:

1.0 Systematiskt arbetsmiljöarbete

1.1 Grundläggande föreskrifter

1.2 Utformning av arbetsplatser

1.3 Byggarbetsmiljösamordning - planering, projektering och utförande

2.1 Risker i arbetsmiljön

2.2 Användning av arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning

2.3 Gränsvärden för luftvägsexponering i arbetsmiljön

2.4 Medicinska kontroller i arbetslivet

3.1 Risker vid vissa arbeten alternativt Risker vid vissa specifika arbeten

4.1 Föreskrifter om produkter

Bilagor

I Svenskt Näringslivs förra remissvar framförde vi att respektive bilaga ska placeras tillsammans med aktuellt kapitel. Arbetsmiljöverket har beslutat att inte göra på detta sätt. Bilagorna innehåller i många fall information som behövs för att förstå föreskrifterna. Det är därför av stor vikt, när man digitalt söker efter föreskrifter, att bilagorna också kommer upp som träffar. Väljer man att skriva ut föreskrifter måste även bilagor som hör till föreskrifterna kunna väljas att skrivas ut. Det får inte bli svårt att hitta bilagor.

Krav på produkter, krav på den utrustning som används (CE-märkt och icke CE-märkt utrustning)

I flera kapitel i föreskrifterna, speciellt i häfte 2.2, förklaras vad som gäller för CE-märkt respektive icke CE-märkt utrustning. I nuvarande föreskrifter till exempel om användning av arbetsutrustning, motorkedjesågar och röjsågar och lyftanordningar och lyftredskap delas texten upp i två paragrafer, en om CE-märkt och en om icke CE-märkt utrustning. I förslaget har man i vissa fall (till exempel 2 kap och 11 kap) skrivit ihop texten till en paragraf. I 5 kap är texten fortsatt uppdelad i två paragrafer. Svenskt Näringsliv är av uppfattningen att detta ska göras lika i de olika kapitlen. För tydlighet bör texten delas upp i två paragrafer, en om CE-märkt utrustning och en om icke CE-märkt utrustning.

Bestämmelser om sanktionsavgifter

I de häften som innehåller föreskrifter som är förenade med sanktionsavgift finns ett avslutande kapitel (Bestämmelser om sanktionsavgifter och straff) som informerar på vilka grunder sanktionerna är beslutade. För att göra dessa kapitel mer lätlästa bör Arbetsmiljöverket förutom att hänvisa till kapitelnummer även skriva ut namnen på de kapitel de hänvisar till. Detta förtydligas i tabellen nedan.

I häfte 1.1 8 kap om minderårigas arbetsmiljö hänvisar Arbetsmiljöverket i de paragrafer som är förenade med straff till kapitlet om bestämmelser om sanktionsavgifter och straff. Svenskt Näringsliv är av uppfattningen att denna hänvisning även ska göras i de paragrafer som är förenad med sanktionsavgift. Arbetsmiljöverket bör hantera detta konsekvent.

Punktlistor

Arbetsmiljöverket har på flera ställen i föreskrifterna infört punktlistor i stället för löpande text. I vissa fall har man även gjort om nuvarande punktlistor. I många fall har texten blivit tydligare men inte i alla. Vi konstaterar också att samma typ av punktlistor som återkommer i olika kapitel ibland är numrerade och ibland inte. Några exempel på detta finns i tabellen nedan. Arbetsmiljöverket behöver gå igenom föreskrifterna för att se till att punktlistor används på ett konsekvent sätt och att resultatet blir det tänkta – tydligare föreskrifter.

Vem föreskrifterna riktar sig till

I stort sett varje kapitel i föreskrifterna inleds med en paragraf som förklarar vem föreskrifterna i kapitlet riktar sig till. Här förtydligas att arbetsgivaren är ansvarig och också vilka som ytterligare är/kan vara ansvarig och vilka undantag som görs. Trots dessa tydliga skrivningar i inledningen av varje kapitel väljer Arbetsmiljöverket att i stort sett alla paragrafer inleda med att skriva "arbetsgivaren ska...". Vi menar att detta är onödigt. Ansvar har redan klargjorts i inledande paragraf. Detta görs heller inte i samma utsträckning i dagens föreskrifter. De beskriver i större utsträckning hur arbetsmiljön ska vara och inte ansvaret. I vissa fall blir skrivningarna i förslaget dessutom otydliga och olämpliga. Man kan tolka krav som att det är arbetsgivaren, chef/arbetsgivarens representant, som ska utföra uppgifter eller alltid finnas på plats för att övervaka arbetet. Arbetsgivarens ansvar är snarare att se till att det finns rutiner för att utföra arbetet och att uppgiften fördelats till någon med kunskap och kompetens för uppgiften. För att ge några exempel:

- Häfte 2.2 9 kap om användning av trycksatta anordningar 11 §

Arbetsgivaren ska också övervaka fyllningen och tömningen, ..., så att åtgärder kan vidtas omedelbart vid läckage och överfyllning.

Arbetsgivaren ska även avgränsa platsen genom varselmärkning, för att motverka att andra arbetstagare, än de som arbetar med fyllning eller tömning, beträder platsen av misstag.

- Häfte 2.2 6 kap om användning av traktorer 16 §

Arbetsgivaren ska se till att lösa föremål inte ligger på golvet runt förarplatsen.

I vissa fall i tabellen nedan har vi kommenterat detta men det finns fler exempel.

Hänvisningar

Hänvisningar till andra kapitel

I Svenskt Näringslivs förra remissvar tog vi upp att Arbetsmiljöverket inte är konsekventa när det gäller hänvisningar från ett kapitel till ett annat. Hänvisningar till andra häften/kapitel i föreskriftstext bör göras restriktivt i de fall hänvisningen är absolut nödvändig. Hänvisningar som är av mer upplysande karaktär ska göras i de allmänna råden alternativt i vägledande material. Det är dessutom oklart varför vissa hänvisningar görs men inte andra. Vi konstaterar dessutom att hänvisningar fortsatt ibland görs i föreskriftstext och ibland i de allmänna råden. I till exempel häfte 1.2 görs flera hänvisningar bland annat till häfte 2.3 och häfte 3.1 i de allmänna råden. I häfte 3.1 görs hänvisningar till andra häften både i föreskriftstext och i allmänna råd.

Hänvisningar till systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)

I de flesta häftens första kapitel finns en paragraf som informerar om systematiskt arbetsmiljöarbete. Det är bra att texten finns för att förklara föreskrifternas roll i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Svenskt Näringsliv konstaterar dock att texten är onödigt lång och upprepar sig själv. Texten kan kortas ner och förtydligande kan göras i vägledande material. I tabellen nedan ger vi förslag på hur texten kan utformas.

Hänvisningar till skyddsombud

På flera ställen i föreskrifterna finns skrivningar om att arbetsgivaren ska kontakta skyddsombud. Flera arbetsställen saknar skyddsombud och det är inte arbetsgivarens ansvar att utse dessa. För att arbetsgivaren ska kunna leva upp till kraven i föreskrifterna måste det framgå att skyddsombud ska kontaktas om skyddsombud finns och är utsett. Detta framgår på något/några ställen men inte på alla. Arbetsmiljöverket måste skriva lika och vara konsekventa.

I ett fall i de allmänna råden, i kapitlet om ensamarbete (häfte 1.2 6 kap), hänvisas till regionalt skyddsombud. (I häfte 3.1 3 kap om asbest tas regionala skyddsombud upp i föreskriftstexten.) Det är oklart varför Arbetsmiljöverket väljer att hänvisa till regionala skyddsombud på just detta ställe då detta är en generell information som gäller allmänt. Ett regionalt skyddsombud är en form av skyddsombud varför ingen speciell hänvisning behövs. Om hänvisning till regionalt skyddsombud ändå ska göras är vårt förslag att den görs som en generell information i de allmänna råden till häfte 1.0 6 § om medverkan men sedan inte på fler ställen. Information bör i stället ges i vägledande material till föreskrifterna.

Hur hänvisningar görs till skyddsombud i föreskrifterna är naturligtvis av intresse för både arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer. Skyddsombudsfrågan görs ibland till enbart en arbetstagarfråga men det är parterna tillsammans som hanterar frågor som rör samverkan enligt AML 6 kap. Svenskt Näringsliv utgår ifrån att såväl arbetstagar- som arbetsgivarpart involveras när detta formuleras i regelverk och vägledande material.

Allmänna råd blir föreskrifter

Trots att Svenskt Näringsliv i sitt förra svar kommenterat den regelskärpning som blivit följden av att allmänna råd lyfts till föreskrift har Arbetsmiljöverket, i vissa fall, valt att inte ändra. Vi tycker det är oacceptabelt att AV gör denna typ av ändringar i ett arbete som beskrivits som en ny regelstruktur. Ändringarna tar fokus från den nya strukturen. Ändringarna bör i stället göras i en översyn vars syfte är att utveckla regelverkets innehåll.

Ett exempel finns i häfte 1.0 8 § där nuvarande allmänna råd om rutiner lyfts till föreskriftstext med en regelskärpning som följd. Detta är även ett exempel på hur Arbetsmiljöverket, i sin strävan att få till ett regelverk som är lätt att förstå, har gjort föreskriftstexten mer förklarande och detaljrikt än vad som är lämpligt för ett regelverk. Förtydligandet i paragrafen passar bättre som allmänt råd eller vägledning. Regelverket får inte bli så detaljerat att det inte är möjligt att hitta olika sätt att uppfylla kravet. Svenskt Näringsliv menar att ändringar som påverkar föreskriftens innehåll måste ske i särskild ordning och speciellt när det gäller en föreskrift som SAM som påverkar alla. Vid de frågemöten som Arbetsmiljöverket bjudit in till under våren 2022 har det framkommit att en översyn av SAM planeras till 2024. Använd denna översyn till att föreslå ändringar på föreskrifternas innehåll.

Vägledningar och stödmaterial

Mycket av den information som finns i allmänna råden i nuvarande föreskrifter försvinner. Arbetsmiljöverket måste säkerställa att relevant information som nu tas bort tas till vara i olika former av vägledande material. De allmänna råd som till exempel hör till de föreskrifter som hamnar i häfte 2.1 och 3.1 och som nu tas bort innehåller en hel del relevant information, bland annat om bekämpningsmedel, arbete med djur, belastningsergonomi, byggnads- och anläggningsarbete, rök- och kemdykning, dykeriarbete och explosionsfarlig miljö osv. Detta är i många fall information som behövs för att förstå föreskrifterna och det måste ligga i Arbetsmiljöverkets uppdrag att se till att informationen fortsatt finns att tillgå.

Vi förutsätter dessutom att de vägledningar som finns idag behålls och revideras utifrån de ändringar som den nya regelstrukturen för med sig. Vi vill även lyfta behovet av att behålla och vidareutveckla "Frågor och svar" på Arbetsmiljöverkets hemsida. Denna typ av stöd är efterfrågad av medlemsföretag och bra utformade frågor och svar är ett bra hjälpmedel för att förstå och tolka föreskrifterna.

Ömsesidighetsklausuler

I flera kapitel till exempel de om arbetsutrustning, arbetsplatsens utformning, truckar, motorkedjesågar och röjsågar, traktorer och lyftanordningar och lyftredskap med flera införs en så kallad ömsesidighetsklausul. Vi har vid de frågemöten som Arbetsmiljöverket genomfört försökt få förtydligat vad det innebär och varför de behövs. De som kommer att använda sig av och läsa föreskrifterna behöver även de en förklaring av innebörden. I ett vägledande material eller i en information bör Arbetsmiljöverket förklara vad en ömsesidighetsklausul innebär och hur det påverkar arbetsgivaren och arbetsmiljön.

Vissa omständigheter och andra än arbetsgivaren?

I flera kapitel (men inte alla) finns en inledande paragraf om vem föreskrifterna riktar sig till. Där skriver Arbetsmiljöverket att föreskrifterna "under vissa omständigheter kan medföra skyldigheter även för andra än arbetsgivaren". Detta är en oklar formulering. Vilka omständigheter? Och vilka andra än

arbetsgivaren? I ett vägledande material behöver Arbetsmiljöverket förtydliga och exemplifiera vilka omständigheter detta kan gälla och för vilka fler än arbetsgivarna regelverket då kan medföra skyldigheter. Informationen behövs för att den som har ansvar ska förstå och kunna ta ansvar. Det ska vara lätt att göra rätt!

Skrivningen finns inte i alla kapitel och kan se olika ut där den finns. Till exempel så hänvisas till Arbetsmiljölagen på vissa ställen men inte på alla. Detta behöver hanteras konsekvent.

Tabeller för kommentarer på föreskriftshäften

Tabell 3: Grundläggande skyldigheter för dig med arbetsgivaransvar – systematiskt arbetsmiljöarbete (1.0)

Generella kommentarer			
I häfte 1.0 om systematiskt arbetsmiljöarbete finns flera exempel där dagens allmänna råd har gjorts om till föreskriftstext. Det är olämpligt. Föreskriftstexten ska hållas kort. Förklaringar och förtydliganden ska finnas i allmänna råd eller vägledning. Vid ett frågemöte med Arbetsmiljöverket framkom att man planerar att revidera föreskrifterna om SAM, eventuellt 2024. Flera av de förändringar av SAM som Arbetsmiljöverket planera genomföra i regelförnyelsen vore betydligt bättre att vänta med till en sådan revidering. Att göra förändringarna nu tar fokus från regelförnyelsen och regelstrukturen. Det skapa också onödig konfrontation med remissinstanser. Arbetsmiljöverket har igenom hela regelförnyelsearbetet hävdade att ingen regelskärpning ska göras. I vissa fall menar vi att det har gjorts och denna diskussion vore bättre att föra i en revidering av föreskrifterna. I en revidering av föreskrifterna är det dessutom lättare att ta ett helhetsgrepp på ändringarna.			
Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
1	1 och 2 §§	I förslaget definierar Arbetsmiljöverket SAM som dels i 1 § "att organisera, undersöka och följa upp" dels i 2 § "organisera, genomföra, och följa upp". I dagens föreskrifter 2 § definieras SAM som "att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten". Att ändra hur man beskriver SAM är något, som om det ska göras, borde göras i en kommande revidering av SAM. Väljer man att ändå göra denna omskrivning bör formuleringen vara densamma i båda paragraferna.	I första hand bör AV återgå till dagens skrivning "att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten" I andra hand föreslår vi "organisera, undersöka, genomföra och följa upp sitt arbetsmiljöarbete".

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
	4 §	Den som hyr in arbetskraft likställs med arbetsgivare i kapitlet om SAM. I de allmänna råden till dagens föreskrifter, AFS 2001:1, utvecklas ansvaret för den arbetsgivare som hyr in respektive hyr ut arbetskraft. Detta allmänna råd försvinner i befintligt förslag. Vid föregående remiss lyftes frågan om att detta kan komma att innebära en risk för att det uthyrande företags ansvar blir otydligt (försvinner) i SAM och följaktligen i föreskrifter som bygger på SAM.	Se över om texten gällande den som hyr in/ut arbetskraft och som finns i allmänna råden till AFS 2001:1 kan arbetas in som allmänna råd till denna paragraf. Om det inte finns med i föreskriftens allmänna råd är det viktigt att detta beaktas vid framtagandet av vägledningsdokument.
	6 §	Rubriken för paragrafen är "Medverkan". I paragraftexten anger Arbetsmiljöverket vilka som ska ges möjlighet att medverka i det systematiska arbetsmiljöarbetet. I allmänna råden används begreppen medverka, samverka och hjälpas åt om vartannat. Att använda ordet samverka kan lätt missförstås. Arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer kan ha olika tolkningar av vad det betyder. Inom privat sektor är det inte heller vanligt förekommande med samverkansavtal. Det blir en otydlighet i vad som avses när olika begrepp används.	Vi förordar att ordet medverka är det som används i de allmänna råd som hör till paragraftexten. Samverka och medverka är/kan vara olika saker. Om Arbetsmiljöverket använder sig av olika begrepp bör dessa förklaras och definieras.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
	6 §	Denna paragraf blir tydligare om det i de allmänna råden även förklaras vilka skyldigheter arbetstagaren har att medverka i arbetsmiljöarbetet enligt 3 kap. 4 § AML.	Förtydliga i det allmänna rådet vad som gäller beträffande arbetstagares skyldigheter att medverka i arbetsmiljöarbetet genom att lägga till den text som står i 3 kap. 4 § AML, "Arbetstagaren ska medverka i arbetsmiljöarbetet och delta i genomförandet..."
	6 §	Det är otydligt vad som menas med "olika former för medverkan" i sista stycket första meningen i allmänna rådet. Vad avses?	Arbetsmiljöverket behöver förtydliga och exemplifiera vad som avses med att: "Arbetsgivaren kan behöva ordna med olika former för medverkan för särskilda grupper".
	8 §	Att göra delar av dagens allmänna råd till föreskriftstext är en regelskärpning. Arbetsmiljöverket har igenom hela processen framhållit att regelskärpningar inte ska göras. Ett argument från Arbetsmiljöverket till varför skärpningen ändå görs är att inspektörerna redan ställer krav på detta. Gör inspektörerna det är det fel och inte en anledning till att ändra kravet. Vem som gör vad i olika rutiner kan framkomma på annat sätt än att det står uttryckt i en rutin. Det ska vara tydligt vem som gör vad i arbetsmiljöarbetet men det kan göras tydligt på flera sätt. Till exempel kan detta framgå av uppgiftsfördelningen. Ändringen av 8 § är ett exempel på föreskriftstext som blivit mer förklarande och detaljrik än vad som är lämpligt för en föreskriftstext. Regelförändringen är dessutom inte ett forum för denna typ av ändringar. Fokus hamnar på nya tolkningar och reglernas innehåll i stället för införandet av ny regelstruktur. Denna typ av förändring är bättre att genomföra i en speciell översyn /revidering av SAM.	Återgår till dagens skrivningar av paragraf och allmänt råd.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
	9 §	När AV i de allmänna råden skriver att arbetstagaren kan fransäga sig uppgifter är det att gå in i arbetsgivarens arbetsledningsrätt. Det kan, ytterst, bli att betrakta som en arbetsvägran med efterföljande arbetsrättsliga konsekvenser om en arbetstagare inte vill utföra tilldelade uppgifter. Det allmänna rådet bör justeras enligt förslag.	Sista meningen i det allmänna rådet bör förändras till: Om en arbetstages befogenheter eller resurser inte räcker för en tilldelad arbetsuppgift, är det viktigt att arbetstagaren har möjlighet att vända sig till sin chef och begära förändring.
	10 §	Det står i föreskriftstexten att arbetstagarna ska ha kunskaper om arbetet men i de allmänna råden skriver Arbetsmiljöverket att arbetstagarna ska ha kunskaper i arbetet. Det är kunskaper om arbetet som Arbetsmiljöverket kan ställa krav på inte kunskaper i arbetet. Dagens allmänna råd om arbetstagarens kunskaper är indelad i rubrikerna allmänt om kunskaper, risker i arbetet, introduktion och skriftliga instruktioner. Informationen i de allmänna råden bör tas tillvara i vägledande material.	Använda skrivningen "kunskaper om arbetet" både i paragraftexten och i allmänna råd.
	11 §	Allmänna rådet bör förändras enligt förslaget intill. Detta för att få ett positivare språk där arbetsmiljön inte ses som problem.	Ändra enligt följande: Dagliga undersökningar, planerade skyddsronder, mätningar, intervjuer och andra inventeringar av arbetsmiljön är exempel på hur undersökningar och riskbedömningar kan göras regelbundet. Signaler som kan betyda att det finns risker i arbetsmiljön är till exempel tillbud, felhandlingar, vantrivsel och ökad korttidsfrånvaro. Hur ofta undersökningar behöver göras beror på vilka risker som finns i verksamheten.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
	14 §	Arbetsmiljöverket har ändrat i texten från förra remissomgången. Den nya texten gör innehållet otydligare. AV skriver att arbetsmiljöarbetet ska bedrivas "enligt bestämmelserna i dessa föreskrifter". I den tidigare versionen stod det "enligt detta kapitel". "Dessa föreskrifter" öppnar för tolkningar. Är det föreskrifterna i häfte 1.0 eller är det alla föreskrifter från AV?	Förtydliga vad som avses med "dessa föreskrifter" exempelvis genom att skriva "enligt bestämmelserna i dessa föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete" alternativt "enligt bestämmelserna i detta kapitel".
	14 §	Det allmänna rådet skulle kunna bli ett bättre stöd till arbetsgivare som har andra ledningssystem (t ex ISO 45 001) genom att lägga till ytterligare text enligt förslaget intill.	Förslag: Det kan behövas fler uppföljningar än en om året, till exempel efter en omorganisation, olycksfall eller allvarligt tillbud. Uppföljningen kan jämföras med en internrevision som görs av till exempel olika ledningssystem för att kontrollera att man uppfyller reglerna.
	15 §	I 4 § står det att arbetsgivaren ansvarar för att bestämmelserna i dessa föreskrifter följs. Den som hyr in arbetskraft likställs med arbetsgivare i dessa föreskrifter. Dock ska inte inhyraren betraktas som arbetsgivare när det gäller FHV och arbete med arbetsanpassning och rehabilitering enligt 15 § punkt 2. Det behöver förtydligas att uthyraren har ansvar.	Lägg till ett allmänt råd med lika lydelse som det som finns i dagens SAM-föreskrift: Den som hyr ut arbetskraft bör vara uppmärksam på den anställdes totala fysiska och psykiska belastning när han eller hon hyrs ut till olika arbetsställen. Den arbetsgivare som hyr ut arbetskraft har kvar sitt ansvar för de anställda och är skyldig att genomföra långsiktiga arbetsmiljöåtgärder exempelvis i fråga om utbildning och rehabilitering

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
	15 §	I första stycket av allmänna råd skriver Arbetsmiljöverket att Företagshälsovård är en oberoende expertresurs. I andra stycket finns det ett nytt tillägg om att det är viktigt att den är partsneutral. Detta blir en återupprepning med samma innebörd.	Ta bort tillägget med "Det är viktigt att den är partsneutral".
	16 §	Rubriken till paragrafen, "Information till företagshälsovård" är missvisande och kan lätt antas rikta sig till FHV.	Om 16 § ska kvarstå (se nedan kommentar) så bör rubriken ändras till "Ge information till företagshälsovården".
	16 §	I de allmänna råden till 15 § står det att "det är viktigt att arbetsgivaren samverkar med företagshälsovården". I 16 § ställer sedan Arbetsmiljöverket krav på att arbetsgivaren ska ge information till företagshälsovården. Om arbetsgivare anlitar företagshälsovård ligger det i arbetsgivarens intresse att ge företagshälsovården information för det uppdrag man anlitar dem för. Får de inte informationen kan inte uppdraget utföras i sin helhet. Innehållet i punktlistan i 16 § är i vissa fall sådant som företagshälsovården anlitas för att ta fram. Ofta anlitar företag företagshälsovård för att beskriva och få hjälp med risker (punkt 1) och åtgärder (punkt 2). I dessa fall är det inget som arbetsgivaren i förväg kan informera om. Att det är ett krav att företagshälsovården ska ha tillgång till information om det som räknas upp i punkt 3 är mycket konstigt. Informationen företagshälsovården behöver beror helt på vilket uppdraget är.	Se över om texten som finns i 16 § punkterna 1-3 kan flyttas till ett allmänt råd i 15 §.
	16 §	Text har fallit bort i slutet av meningen i punkten 3.	Se över texten, sista ordet bör vara utrymning.

Tabell 4: Grundläggande skyldigheter för dig med arbetsgivaransvar – planering och organisering (1.1)

Generella kommentarer			
Namnet på häftet, Grundläggande skyldigheter för dig med arbetsgivaransvar – planering och organisering, är missvisande. "Planering och organisering" kan tas bort. Häftet handlar inte mer om planering och organisering än något av de andra häftena. Nytt namn föreslås bli Grundläggande föreskrifter. Under rubriken "Vem föreskrifterna riktar sig till" skrivs det i 2 och 7 kap att den som hyr in arbetskraft ska likställas med arbetsgivare. I andra kapitel, t ex 5 kap om våld och hot om våld och 6 kap om ensamarbete skrivs detta inte ut även om man nog skulle kunna tänka att det ska vara så. Detta behöver ses över. I vissa fall t ex när det handlar om arbetsanpassning och företagshälsovård kan det dock vara så att den som hyr in arbetskraft inte ska likställas med arbetsgivare.			
Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
1	2 §	Den beskrivande texten i andra stycket är överflödig. Denna text passar bättre i ett vägledande material. Förändra genom att ta bort text enligt förslag bredvid.	Arbetsgivaren ska, i sitt systematiska arbetsmiljöarbete, beakta och hantera de arbetsmiljöförhållanden som regleras genom dessa föreskrifter. I dessa föreskrifter finns bestämmelser med preciserade krav för det systematiska arbetsmiljöarbetet, som kan gälla undersökningar av arbetsmiljön, bedömningar av risker och åtgärder som ska vidtas. Det finns också preciseringar som kan gälla särskilda krav på kunskaper eller hur vissa arbetsmiljöuppgifter ska fördelas.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
2	9 §	I de allmänna råden finns en skrivning om att arbetstidslagen anger gränser för arbetstiden. Det borde även finnas information om att kollektivavtal helt eller delvis kan ersätta arbetstidslagen. På väldigt många arbetsplatser är arbetstidslagen ersatt av kollektivavtal.	Ändra till: I arbetstidslagen (1982:673) anges gränser för hur många timmar arbetstagare får arbeta som mest, och vilka viloperioder de minst ska ha. Arbetstidslagen är dispositiv vilket innebär att den i delar eller i helhet kan ersättas av kollektivavtal. Arbetstidslagen eller i vissa fall kollektivavtal anger därmed de yttersta gränserna för arbetstiden, men innehåller inte bestämmelser om hur arbetsgivaren ska ta hänsyn till arbetstidens förläggning i arbetsmiljöarbetet.
4	4 §	I vårt tidigare remissvar har vi tagit upp paragrafens olämpliga formulering. Formuleringen i nu gällande föreskrifter är bättre och bör fortsätta att gälla, se förslag intill. Det är vid behov som information ska inhämtas från lokala samhällsorgan.	Ersätt "När rutinerna för första hjälpen och krisstöd planeras, ska de lokala samhällsorgan som kan behövas i arbetet med första hjälpen och krisstöd kontaktas." med "När rutinerna för första hjälpen och krisstöd planeras, ska de kontakter som behövs tas med berörda lokala samhällsorgan."
5	7 §	Det är svårt att första vad som avses med de två första meningarna i andra stycket av de allmänna råden. Texten klargör inget utan skapar mer frågetecken.	Ta bort de två första meningarna i andra stycket i allmänna rådet. Stycket börjar då med "Exempel på saker att ha med i bedömningen:"

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
5	7 §	Punkten 5 har inte någon betydelse för den riskbedömning som arbetsgivaren ska göra gällande ensamarbete.	Ta bort punkt 5.
5	8 §	Arbetsmiljöverket skriver att arbetsgivaren ska utreda och dokumentera tillbud och händelser med våld eller hot om våld. Enligt SAM ska allvarliga tillbud utredas. Utredningsskyldigheterna bör vara enhetliga. Annars finns behov att förklara vad det är för skillnad på utredningsskyldigheten.	Ändra till: 8 § Arbetsgivaren ska dokumentera tillbud och händelser med våld eller hot om våld. Om något allvarligt tillbud inträffar i arbetet, ska arbetsgivaren utreda orsakerna så att risker för ohälsa och olycksfall kan förebyggas.
5	8 §	Rubriken "Uppföljande åtgärder" beskriver inte tydligt innehållet i bestämmelsen. Uppföljande åtgärder och att utreda och dokumentera tillbud och händelser är inte samma sak. Motsvarande bestämmelser i SAM står under rubriken "Utredning av ohälsa eller olycksfall och allvarliga tillbud". Varför inte vara konsekventa och använda samma typ av rubriker?	Förtydliga innehållet i paragrafen genom att ändra rubriken till utredning.
6	2 §	Arbetsmiljöverket är inte konsekventa i formuleringen av bestämmelsen under rubriken "Vem föreskrifterna riktar sig till". Meningen "Den som hyr in arbetskraft likställs med arbetsgivare i detta kapitel" finns bland annat med i kapitel 2 och 3 (se kommentar till kapitel 3) däremot finns den inte med i kap 6 om ensamarbete.	Lägg till "Den som hyr in arbetskraft likställs med arbetsgivare i detta kapitel" efter första meningen i paragraftexten.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
6	3 §	Uttrycket "den som planerar och anordnar" finns, vad vi sett, bara här. Det är oklart vem Arbetsmiljöverket syftar på. På ett sätt är detta ett bättre sätt att skriva då det indikerar att det är någon annan än arbetsgivaren som kan ha ansvar för uppgiften. I övriga fall i föreskrifterna är det endast arbetsgivarna som uttalas.	
6	8 §	Förutom det som står i denna paragraf är 8 kap om minderåriga tillämpligt och bilaga 2 måste följas.	Lägg till ett allmänt råd som hänvisar arbetsgivaren till kap 8 om minderåriga och bilaga 2. Denna typ av hänvisningar görs på andra ställen i regelverket.

6	9 §	Sedan förra remissomgången har Arbetsmiljöverket ändrat och skriver att arbetsgivaren ska underrätta <i>ett</i> skyddsombud (arbetsmiljöombud). Arbetsmiljöverket har vid ett av frågemötena förklarat att ordet <i>ett</i> är tillagt för att undvika nakna substantiv. Denna skrivning leder till en otydlighet för arbetsgivaren gällande vilket skyddsombud som avses. Går det bra med vilket skyddsombud som helst? Formuleringarna kring skyddsombud skiljer sig åt mellan paragrafer. I 8 kap. om minderåriga skriver Arbetsmiljöverket "Skyddsombud (arbetsmiljöombud) ska meddelas om en arbetsgivare beslutar att anställa en minderårig." I 3.2 om hygieniska gränsvärden 7 § skriver Arbetsmiljöverket att mätningar ska planeras i samverkan med skyddsombud (arbetsmiljöombud) om sådant finns. I något kapitel där text om skyddsombud finns har Arbetsmiljöverket nämnt de regionala skyddsombuden men i andra kapitel är den texten utlämnad. På alla arbetsplatser finns inte skyddsombud utsedda och då det inte är arbetsgivarens sak att utse skyddsombud kan detta bli ett krav som är omöjligt för arbetsgivare att leva upp till. Har inte arbetstagarna utsett något skyddsombud kan inte arbetsgivaren underrätta denne. Frasen ".. om sådant finns" behöver därför läggas till.	Texten om skyddsombud bör skrivas på ett enhetligt sätt i alla föreskrifter. Ändra till: 9 § När arbetsgivaren anordnar sådant ensamarbete som avses i 5–6 §§, ska arbetsgivaren underrätta skyddsombud (arbetsmiljöombud) om sådant finns.
---	-----	--	--

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		Eftersom frågor om samverkan (AML 6 kap) till stor del ligger på arbetsgivare och arbetstagare är det viktigt att båda parter (fack och arbetsgivare) är överens om formuleringar kring skyddsombud i föreskrifterna, både i föreskriftstext och allmänna råd men också i vägledande material.	
6	9 §	Allmänna rådet är nytt från förra remissen. Rådet att kontakta regionalt skyddsombud (RSO) är inte specifikt för just ensamarbete utan mer av generell karaktär där det saknas skyddsombud. För att RSO ska kunna verka på arbetsstället finns vissa förutsättningar som ska vara uppfyllda. Denna skrivning gör det svårt för småföretagare att förstå när ett regionalt skyddsombud har rätt att verka på arbetsplatsen och därmed bör kontaktas.	Ta bort skrivningen i det allmänna rådet och lägg informationen i vägledande material där det finns möjlighet att förklara med mer text. Alternativt, se över om informationen skulle passa bättre i föreskrifterna om SAM 6 § med förtydligande om när det kan bli aktuellt med RSO. Vi har även tagit upp denna synpunkt i våra inledande generella kommentarer.
6	10 §	För att ytterligare förenkla för arbetsgivaren att hitta rätt i föreskriften bör kapitelhänvisningen ske med kapitelnummer.	Lägg till kapitelnummer i texten "Bestämmelser om ensamarbete.....", finns i kapitel 5 om våld och hot om våld.
7	5 §	Första punkten hänvisar felaktigt till bilaga 2, det ska vara bilaga 1.	Ändra texten i första punkten till bilaga 1.
7	6 §	Nuvarande föreskrifter hänvisar till det som i förslaget är 5 § och inte till 4 §. Det bör göras på samma sätt i förslaget.	Ändra hänvisning i första punkten till 5 §.
7	7 §	Första stycket, första meningen hänvisar felaktigt till 4 §. Se kommentaren till 6 §.	Ändra hänvisning i första stycket till 5 §.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
7	9 §	I 10 kap om bestämmelser om sanktionsavgifter och straff står det att 9 § är belagd med sanktionsavgift. Det är den inte i dag (och det står ju inte heller något vid själva paragrafen). Vi antar att det står fel i 10 kap. och att paragrafen inte är förenad med sanktionsavgift.	
7	10-13 §	I paragraferna bör det hänvisas till 10 kap om bestämmelser om sanktionsavgifter och straff.	Hänvisa till 10 kap om bestämmelser om sanktionsavgifter och straff i 10-13 §§.
8	4 §	På alla arbetsplatser finns inte skyddsombud utsedda och då det inte är arbetsgivarens sak att utse skyddsombud kan detta bli ett krav som är omöjligt för arbetsgivare att leva upp till. Den skrivning om skyddsombud som finns i nuvarande AFS är bättre.	Lägg till som i dagens föreskrifter "om det finns skyddsombud eller elevskyddsombud ska de få möjlighet att...". Vi kommenterar även detta i våra inledande generella kommentarer.
8	5 §	I de allmänna rådets andra och tredje stycke hänvisas till föreskrifter om medicinska kontroller. Hänvisningen bör förses med AFS nummer. Det underlättar för läsaren och gör det lättare att förstå att det står i en annan föreskrift och inte i detta häfte.	Förslag på ny skrivning i allmänna rådets andra och tredje stycke: ".....Arbetsmiljöverkets föreskrifter (202X:X) om medicinska kontroller i arbetslivet".

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
8	6 §	Första styckets andra mening i allmänna rådet är svårläst: "Även i situationer då praktikgivaren har ett ansvar att vidta en åtgärd är skolhuvudmannen också ansvarig för att inom sin verksamhet genom till exempel ingående av utbildningskontrakt verka för att praktikgivaren vidtar åtgärden." och bör skrivas om.	Förslag på omskriven text. "Även i situationer då praktikgivaren har ett ansvar att vidta en åtgärd är skolhuvudmannen också ansvarig för att verka för att praktikgivaren vidtar åtgärden. Detta kan till exempel ske genom ingående av utbildningskontrakt med praktikgivaren."
8	7 §	En stor del av dagens arbetsplatser saknar skyddsombud varför vi anser att dagens skrivning om skyddsombud är bättre.	Lägg till som i dagens föreskrifter "om det finns skyddsombud eller elevskyddsombud ska de få möjlighet att...".
8	10-12, 14, 18-23	För att ytterligare förenkla för arbetsgivare att hitta rätt i föreskrifterna bör det hänvisas med kapitelnummer.	Förslag på ny skrivning i paragraferna som angivits: "Bestämmelser om straff finns i 10 kap om bestämmelser om sanktionsavgifter och straff".
8	9 §	I 10 kap om bestämmelser om sanktionsavgifter och straff står det att denna paragraf är förenad med straff. Så är det inte idag.	Kontrollera om paragrafen är förenad med sanktionsavgift
8	11 §	Det finns en otydlighet i vad som avses med ensamarbete.	Lägg till definitionen av ensamarbete bland den lista med begrepp som finns i 3 §. Med fördel används samma definition som i 6 kap 1 §.
8	13 §	Andra stycket punkt 2 är troligtvis felskriven "inte går utöver skolarbetet....". Ordet utöver ska vara två ord.	Ändra meningen till "inte går ut över skolarbetet....."

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
8	21 §	I paragrafen finns 4 punkter och en text om att i de fall en arbetsgivare bryter mot dessa kan det leda till böter. I 10 kap. 2 § om bestämmelser om sanktionsavgifter och straff står det att det endast är punkt 1-3 i 21 § som kan leda till böter.	Se över vad som gäller för punkt 4.
Bilaga 2		I rubriken till bilagan hänvisas till 9 kap. men bör vara 8 kap.	Ändra hänvisningen i rubriken till kapitel 8.
Bilaga 2		Rubriken arbetsmetoder, arbetsuppgifter och riskkällor som, enligt 10 §, endast är tillåtna för minderåriga under vissa förutsättningar är inte helt överensstämmande med formuleringen i texten i 10 § (som hänvisar till denna bilaga)	Ändra rubriken så att den stämmer överens med skrivningen i 10 §, förslag: Riskfyllda arbetsuppgifter som enligt 10 § är förbjudna för minderåriga om inte undantag i denna bilaga är uppfyllda.
Bilaga 2	Tabell 1 a)	Tabellen har blivit mer svårläst med byte av markeringarna bock och kryss (✓ ✕)	Använd enbart symbol för att markera undantaget när ett förbjudet arbete kan vara tillåtet (likt i nuvarande föreskrifter) alternativt, för att undvika missuppfattningar, skriv ut Ja/Nej.
Bilaga 2	Tabell 1 a)	Det är svårt att förstå vad som avses med texten "Riskkällor till förbjudna arbetsuppgifter". Beskrivningen i punkterna tolkas vid läsning som att det är förbjudet arbete.	Ändra rubriken i förstakolumnen till: Förbjudet arbete.
Bilaga 2	Tabell 1 a) p. 2 och 3	Arbetsmiljöverket har tagit bort hänvisningen till föreskriftens nummer vilket försvårar för arbetsgivaren att hitta rätt föreskrift.	Lägg till nummer på föreskriften och numret på det kapitel som avses.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Bilaga 2	Tabell 1 a) Fotnot på sid 63	Numrering av fotnot stämmer inte då tabellen arbetats om från tidigare remiss. Fotnot 2 och 3 har samma identiska text, i övrigt så stämmer inte numrering.	Se över numreringen bland alla fotnoter i texten. Ta bort den ena fotnoten på sid. 63.
Bilaga 2	Tabell 1 a) p. 8	Punkten har en annan text än den som stod i förra versionen. I texten hänvisas t ex till andra förordning än i denna remiss. Har remissen som anges i förslaget ersatt de som angavs i förra remissen?	Kontrollera att det är rätt text som står i denna punkt och jämför med texten som finns i punkt 7 i föregående remiss.
Bilaga 2	Tabell 1 a) p. 8	Behöver skogsplantor lyftas särskilt längre i denna punkt? Kemiska behandla plantor mot insekter existerar knappt längre och för plantor behandlade med fungicider så får de hanteras av minderåriga så snart en riskbedömning visar på att medlet/risken inte finns kvar.	Se över text i punkten samt förtydliga i vägledning gällande fungicider.
9	14 §	I detta kapitel får man som "läsare" inte reda på vilka paragrafer som är förenade med straff (förrän man kommer till 14 §). Om man jämför med 8 kap står det utskrivet i varje paragraf som är förenad med straff. Varför gör AV olika? Detta bör göras på ett enhetligt sätt. AV bör hänvisa till att det är 10 kap som handlar om sanktionsavgifter och straff. (Samma kommentar som i kap 8.)	Arbetsmiljöverket bör använda ett gemensamt sätt att skriva vilka paragrafer som är förenade med straff i alla föreskrifter. Förslag på ny skrivning: "Bestämmelser om straff finns i 10 kap om bestämmelser om sanktionsavgifter och straff".

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
10		Texten i kapitlet skulle bli betydligt tydligare om Arbetsmiljöverket förutom att hänvisa till kapitelnummer också skrev ut namnet på kapitlet. I de paragrafer i häftet som är förenade med sanktionsavgift eller straff bör hänvisning till 10 kap göras.	1 § 7 kap om Gravida, nyförlösta och ammande arbetstagare.... 2 § 8 kap. om Minderårigas arbetsmiljö ... Osv.
10	1	Hänvisningarna som görs till 7 kap bör vara § 10-13. Se ovan under 7 kap.	
10	2	I andra stycket står det att 9 § är förenad med böter vilket är fel. Se ovan under 8 kap. I tredje stycket står det att det endast är punkt 1-3 som är förenande med böter. Vad gäller punkt 4? Se ovan under 8 kap.	

Tabell 5: Byggarbetsmiljösamordning, planering och projektering – grundläggande skyldigheter (1.2)

Generella kommentarer
Titeln på häftet leder fel. Det är lätt att uppfatta att häftet endast handlar om samordningen i planerings- och projekteringsfasen. Ändra titeln förslagsvis till Byggarbetsmiljösamordning - planering, projektering och utförande.
Delar av häftets föreskriftstext skulle göra sig bättre som vägledning, en guide. Regelverket ska sätta lägsta nivån - vad som måste göras. Utöver det finns det mycket som kan göras, som kan vara bra, både för arbetsmiljön och produktiviteten.
Det nya förslaget ger i vissa fall undantag för mindre byggprojekt som t ex mindre byggjobb på fasta arbetsställen. Det är bra! Det är dock fortfarande svårt för en arbetsgivare som vid vissa tillfällen finner sig som byggherre för ett mindre byggarbete (måla en vägg, öppna upp för ett fönster osv) att hitta och förstå vad som gäller i den situationen. I tidigare remissomgång tog vi upp den bristfälliga konsekvensutredningen som i stort endast beaktat och undersökt förhållanden för byggbranschen. En stor del av de byggprojekt som utförs i Sverige genomförs på fasta arbetsställen. Den arbetsgivare som råder över arbetsstället blir vid dessa tillfällen byggherre. I många fall kommer denne arbetsgivare att så sällan utföra byggarbeten att regelverket vid dessa tillfällen alltid kommer att upplevas som nytt. Inför att regelverket träder i kraft behöver därför denna målgrupps behov utredas. Utifrån resultatet behöver vägledning tas fram som underlätta för dem att ta sitt ansvar som byggherrar.
Vi vill än en gång peka på det olyckliga i att i allt för stor utsträckning gå utanför de direktiv som beslutas i EU. Arbetsmiljöverkets bilaga till konsekvensutredningen som tar upp bestämmelser som går utöver byggplatsdirektivets miniminivå är 14 sidor lång. Med andra ord, en stor del av förslaget går utöver EU-direktivet. Ett annat val som Arbetsmiljöverket hade kunnat göra och som vi förespråkar hade varit att likt direktivet hålla föreskriftstexten kort och kompletterat med fylligare vägledningsmaterial. Ett sådant regelverk hade lättare passat byggprojekt av olika storlek.

Generella kommentarer

Gör man en sökning i nuvarande föreskrifter om byggnads- och anläggningsarbete finner man att AV hänvisar till skyddsombud vid två tillfällen, då i de allmänna råden. I det ena fallet skriver man att det är lämpligt att skyddsombud deltar vid det sammanträde som baslämpligen kallar till då etablering sker. Det andra fallet är ett råd om att uppgifter kan behöva finnas om vilka skyddsombud som finns på byggarbetsplatsen. I förslaget finns skrivningar om skyddsombud på fyra ställen. I två av fallen är det i föreskriftstext, i två fall i allmänna råd. Vad betyder det och vilka konsekvenser får det? I vilken utsträckning ska Arbetsmiljöverket reglera och påverka samverkan? Lagar vad gäller skyddsombuds roll finns i AML 6 kap som Arbetsmiljöverket i stor utsträckning inte har någon tillsyn över.

Ett antal paragrafer i häftet beskriver interaktioner mellan olika funktioner t ex byggherre, Bas-p och Bas-u m fl. Det skulle bli tydligare att bryta upp dem i ett eget kapitel eller tydliggöra det i en processbeskrivning i en bilaga eller vägledning. Exempel på sådana paragrafer är,

- Kapitel 2, §§ 24-25
- Kapitel 3, §§ 18-20
- Kapitel 4 §§ 23-25

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
2		På samma sätt som AV i 3 kap och 4 kap undantar vissa paragrafer om det endast finns en entreprenör och denna är densamma som Bas-p eller Bas-u borde paragrafer i 2 kap undantas, t ex • 5 § om att byggherren ska ha rutiner för hur byggherren arbetar enligt grundprinciperna. • 6 § om att byggherren ska ta fram en tidsplan. • 9 § om att byggherren ska organisera arbetet så att det skapar goda förutsättningar för samarbeten och sociala kontakter. Att arbeta på det sätt som beskrivs i kapitlet är givetvis bra även för mindre projekt men risken som arbetssättet är tänkt att åtgärda är betydligt lägre på ett mindre byggprojekt med endast en entreprenör. Arbetsinsatsen står inte i proportion till risken.	Se över vilka paragrafer som, likt i 3 och 4 kap, kan undantas.
2	2 §	Lägg till "kunskaper motsvarande arbetenas storlek, komplexitet och risknivå" i andra stycket:	Förslag på ny text: "Byggherren ska se till att de som utför byggherrens arbetsmiljöuppgifter i byggprojektet har kunskaper motsvarande arbetenas storlek, komplexitet och risknivå."
2	4 §	Beroende på byggprojekt kan arbetsmiljöplanen vinna på att innehålla mål. Men skrivningen att minst en aktivitet ska föras med mål passar bättre som allmänt råd eller vägledning än som föreskriftstext.	Gör om stora delar av paragrafen till allmänt råd eller vägledning.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
2	5 §	Mindre projekt behöver inte lika omfattande rutiner, komplettera första stycket med en text som tydliggör det.	Förslag på ny text: "Byggherren ska ha rutiner för sitt arbetsmiljöarbete i byggprojektet i syfte att förebygga arbetsmiljörisker i byggskedet. Rutinerna ska motsvarande arbetenas storlek, komplexitet och risknivå."
2	6 §	Allmänna rådet - vad är syftet med att skriva om arbetstidslagen, nattarbete med mera? Det passar bättre i vägledande material.	Ta bort det allmänna rådet till paragrafen
2	9 §	Det här ingår redan i Bas-p:s och Bas-u:s uppgifter. Under utförandefasen täcks detta bland annat av 4 kap 7 och 9 §§. Paragrafen är också mest relevant för utförandefasen.	Ta bort paragrafen.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
2	14 §	Rubriken och texten i paragrafen bör omformuleras om den ska var kvar. Paragrafen passar bättre i ett vägledande material och inte som nu i föreskriftstext. En byggherre/huvudentreprenör upphandlar auktoriserad expertis för uppdrag som ligger utanför dennes kunskapsområde. Byggherren/huvudentreprenören saknar kunskap rörande entreprenörens expertområde t ex el eller rör. Av den anledningen väljer byggherren en entreprenör för arbetet. Detta innebär att det är orimligt att ställa krav på att byggherren ska se till att entreprenören har rätt kompetens och erfarenhet. Vad är rätt kompetens och erfarenhet? Hur ska byggherren säkerställa entreprenörens kompetens? Det borde snarare kanske handla om att upphandlingsunderlaget ska beskriva byggprojektets komplexitet och risknivå. Det är svårt att kontrollera kompetensen för alla som svarar på ett anbud. Skulle någon som svarar på ett anbud inte uppfylla kravet på kompetens blir det ett kontraktsbrott och kan hanteras den vägen. Vi ifrågasätter dessutom AV:s roll vad gäller att specificera vad avtal ska innehålla. Informationen passar bättre som information i vägledande material.	Alt 1: Stryk hela paragrafen. Alt 2: Omformulera paragrafen och sätt ny rubrik - "Val av projektörer och entreprenörer".
2	22 §	Byggskedet är definierat som "Den tidsperiod i byggprojektet när det praktiska byggnads- eller anläggningsarbetet utförs på byggarbetsplatsen." Använd det för att förenkla texten i andra stycket.	Förslag på ny text till andra stycket: "Byggherren ska se till att arbetsmiljöplanen arbetas fram enligt bestämmelserna i 11 kap. 3–5 §§, och se till att den finns tillgänglig på byggarbetsplatsen när byggskedet påbörjas."

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
3		Det är bra att Arbetsmiljöverket gör undantag för mindre projekt med enbart en projektör. Ett byggprojekt kan vara allt från att en vägg sätts upp i en lokal till att ett nytt sjukhus byggs. Riskerna och samordningen för dessa projekt är givetvis mycket olika. Detta måste avspeglas i regelverket. Nu undantas de allra minsta men det finns fler byggprojekt som också kan betraktas som mindre där regelverket kommer att upplevas som oproportionerligt tungt. För dessa krävs tydlig och enkel vägledning.	
3	4 §	Punkt 1 är onödig. Varför ska man beskriva hur man arbetar enligt 8 kapitlet 2 § när det i 2 § står att man ska arbeta enligt bestämmelserna i kapitel 8.	Förslag: stryk punkt 1 i 4 §.
4	4 §	Punkt 1 är onödig. Varför ska man beskriva hur man arbetar enligt 8 kapitlet 2 § när det i 2 § står att man ska arbeta enligt bestämmelserna i kapitel 8.	Förslag: stryk punkt 1 i 4 §.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
4	8 §	Denna paragraf bör också undantas enligt 4 kap 1 §. I ett mindre byggprojekt med en entreprenör som också är Bas-u är det ofta orimligt och praktiskt ohållbart att organisera en gemensam skyddsverksamhet. Det kan t ex röra sig om ett fast arbetsställe där ett rum ska målas. I detta fall ska varje arbetsgivare ha kontroll på egna och gemensamma risker och dessa ska samordnas men att organisera en skyddsverksamhet för detta mindre byggprojekt är orimligt. Föreskriftstexten leder dessutom till ett antal frågor. Ska alla skyddsombud (SO) få vara med? På stora byggen kan det finnas många SO. Hur ska Bas-u få reda på vilka som är SO så dessa kan bjudas in? En del entreprenörer är endast inne under kort tid, kanske bara några timmar. Ska deras SO bjudas in? Underentreprenörers och tjänstemännens SO? Gäller detta även SO på fasta driftstället? De är exkluderade i och med "När det finns flera entreprenörer i byggprojektet, ska Bas-U organisera en gemensam skyddsverksamhet tillsammans med dem och deras skyddsombud (arbetsmiljöombud)." Samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare (skyddsombud) bör inte regleras för fast av Arbetsmiljöverket. Samverkan följer av AML 6 kap.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
4	9 §	Andra stycket bör strykas. Det kan läggas i en vägledning. Att lista alla handlingar och beteenden som inte är önskvärda är inte görligt. Det kan vara bra men ska inte vara ett krav för alla byggprojekt. Om det finns regler för hur man ska uppföra sig mot varandra kommer man av dessa förstå att man inte ska kränka varandra eller bete sig hotfullt utan att dessa beteenden särskilt listas. Detta är dessutom en paragraf som kan undantas enligt 4 kap § 1 för de allra minsta byggprojekten.	9 § Bas-U ska se till att det finns gemensamma ordnings- och skyddsregler som gäller på byggarbetsplatsen. Allmänna råd I allmänna råden till 11 kap 11 § finns exempel på vad ordnings- och skyddsregler kan innehålla. Vad gäller handlingar och beteenden bör det framgå i reglerna hur man uppför sig mot varandra för att skapa en god arbetsmiljö.
4	11 §	Förenkla genom att använda det definierade begreppet "byggskedet"	Förslag på ny text: "Bas-U ska se till att det finns personalutrymmen, toaletter och duschmöjligheter i den omfattning som behövs, så snart byggskedet inleds/påbörjas."
4	12 §	Hur ser ett sådant klartecken ut? Ska det vara skriftligt eller räcker det med ett muntligt klartecken?	Tydliggör hur ett klartecken ser ut, t ex i ett allmänt råd.
4	20 §	Punkt 1 är i första hand ett ansvar för respektive arbetsgivare/entreprenör och inte primärt för Bas-u. Punkten bör tas bort då den leder fel och riskerar att göra den ansvarige arbetsgivaren/entreprenören passiv.	Förslag till justering av paragrafen: Stryk punkt 1.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
5	2 §	Varför ställs krav i föreskrifterna på att byggherren ska kunna påvisa självständighet? Det är reglerat i AML 3 kap 7 c § och det krävs skriftligt avtal för att det ska vara giltigt. Vidare så behöver punkten två (2) skrivas om där sista bisatsen ska strykas. I vissa typ av projekt kan byggherren vilja och behöva styra planeringen men överlåta projektering och utförande till en annan självständig aktör. Det är inte möjligt som det är skrivet idag. Planering och projektering bör ses som två separata steg i byggprojektet.	Se över skrivningarna i paragrafen samt stryk sista bisatsen i punkt 2.
5	3 §	Det skulle bli tydligare om första stycket slogs ihop med 2 § och 3 § endast handlade om privatpersoner.	Förslag på ny 3 §: ”Om byggherren är en privatperson och konsumenttjänstlagen är tillämplig krävs inget skriftligt avtal som överlåter byggherrens arbetsmiljöansvar, förutsatt att entreprenören självständigt ansvarar för hela byggskedet i enlighet med 2 §.”

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
8		Kapitlet beskriver ett antal grundprinciper. Grundprinciperna beskriver ett önskat sätt att arbeta även för andra områden än byggnads och anläggningsarbete. Det är i princip SAM som beskrivs. I stället för att föra in dessa grundprinciper i föreskriftstext bör AV hänvisa till SAM och i en vägledning beskriva och förtydliga hur grundprinciperna kan se ut specifikt för byggnads- och anläggningsarbete. Detta är en information snarare än kravställande föreskriftstext. I Arbetsmiljöverkets övriga regelmassa hänvisas till andra föreskrifter bl a för att inte dubbelreglera.	
10	1 och 3 §	Här är ytterligare två exempel på hänvisning till andra föreskrifter. I dessa fall görs hänvisningen i de allmänna råden. Arbetsmiljöverket har kommunicerat att hänvisningar ska ske i föreskriftstexten. Arbetsmiljöverket behöver gå igenom de hänvisningarna som görs i materialet. De behöver göras på ett konsekvent sätt.	
12		Texten i kapitlet skulle bli betydligt tydligare om Arbetsmiljöverket förutom att hänvisa till kapitelnummer också skrev ut namnet på kapitlet. I de paragrafer i häftet som är förenade med sanktionsavgift eller straff bör hänvisning till 12 kap göras. I motsvarande kapitel i andra häften är punktlistan numrerad.	1 § Följande bestämmelser utgör föreskrifter enligt 4 kap 8 § arbetsmiljölagen (1977:1160): - 2 kap. om byggherren 23 § första stycket och 26 §, - 3 kap. om bas-P 17 § första stycket, och - 4 kap. om bas-U 28 § första stycket. Osv.

Tabell 6: Produkter – Stegar, ställningar, och viss annan utrustning för arbete på höjd, samt vissa trycksatta anordningar (1.3)

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
5	2 §	Tredje stycket lyder: "Den som upplåter ställningar eller väderskydd ska försäkra sig om att kraven i 4–8, 10, 13, 14 och 19 §§ är uppfyllda under hela upplåtelseiden." Formuleringen har ändrats jämfört med nu gällande föreskrifter. Formuleringen i AFS 2013:4, 5 §, andra stycket, anger att "kraven ska vara uppfyllda när upplåtelsen sker". Man har här avsett den tidpunkt som det tillfälle då ställningen överlämnas, det vill säga då den börjar att upplåtas, vilket är fullt rimligt och logiskt. Den ändrade formuleringen är en avsevärd regelskärpning. Det är i stort sett omöjligt för en upplåtare att säkerställa att inget som påverka säkerheten sker med ställningen under användningstiden/upplåtelseiden. Det finns mycket som kan inträffa som inte upplåtaren råder över. En ställning kan till exempel skadas vid användning genom att någon del körs på. Användaren kan även själv förändrar ställningen, till exempel genom att flytta förankringar eller arbetsplan. Ställningar upplåts ofta under lång tid och på väldigt många olika platser. Detta innebär att en upplåtare inte råder över de omständigheter där ställningen eller väderskyddet används.	Stycket bör ändras till: "Den som upplåter ställningar eller väderskydd ska försäkra sig om att kraven i 4–8, 10, 13, 14 och 19 §§ är uppfyllda när upplåtelsen till användaren inleds." Alternativt: "Den som upplåter ställningar eller väderskydd ska försäkra sig om att kraven i 4–8, 10, 13, 14 och 19 §§ är uppfyllda när upplåtelsen sker."

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
5	3 §	I nuvarande föreskrifter är begreppet "produkt" definierat. I förslaget ändrar AV till att använda "ställningsprodukt" i stället för "produkt". Det ökar tydligheten. I definitionen av "typkontroll", används ordet "produkt" i texten. Det behöver ändras till "ställningsprodukt". Det är även viktigt att genomföra alla följdändringar som ändringen för med sig.	Ändra i definitionen av "typkontroll". Ersätt ordet "produkt" till "ställningsprodukt". Se över om följdändringar behöver göras till följd av att i stället för produkt använda ställningsprodukt.
5	Bilaga 3 Prefabricerade rullställningar och komponenter till prefabricerade rullställningar	Se över hänvisningen till standarden SS-EN 1298. Är den aktuell?	Se över hänvisningen till standarden SS-EN 1298.
5	Bilaga 3 Prefabricerade hantverkarställningar	Se över hänvisningen till standarden SS-EN 1298. Är den aktuell?	Se över hänvisningen till standarden SS-EN 1298.

Tabell 7: Produkter – Maskiner (1.4)

Generella kommentarer			
Arbetsmiljöverket bör även fortsättningsvis ha utökad information och vägledning på maskinområdet på myndighetens hemsida. Vägledningsdokumentet, den sk. "Blue guide", har inte översatts på många år. Det måste till en ny översättning av direktivets guide (och för kommande förordningsguide). Guiden ska hållas tillgänglig på myndighetens hemsida. De föreslagna förändringarna i föreskriftshäftet bör tydligt informeras om på av.se med hänvisningen till att borttagande av 18- 20 §§ inte innebär någon förändring utan är reglerat i arbetsmiljölagen.			
Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
	4 §	Definitionen av "anmält organ" bör finnas med i föreskrifterna, då det ofta används i bilagorna till föreskrifterna.	Anmält organ: tredjepartsorgan etablerat på en medlemsstats territorium och utsett av medlemsstaten att ombesörja bedömning av överensstämmelse. (i nuvarande AFS 2011:1)
	6 §	För att skapa en tydlighet om att det finns skyldigheter för andra aktörer än tillverkare behövs det en hänvisning till AML 3 kap 8 §.	Skapa en fotnot eller ett allmänt råd med hänvisning till AML 3 kap 8 §.

Tabell 8: Produkter – Tryckbärande anordningar (1.5)

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
	4 §	Definitionerna på flera begrepp skiljer sig åt från definitionerna i häfte 2.2 9 kap. För att öka tydligheten bör de vara lika.	Se över definitionerna och jämför dem med definitionerna i häfte 2.2 9 kap. Där de kan vara lika ökar tydligheten om de också är det.

Tabell 12: Vanliga risker i arbetsmiljön (2.1)

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Avd I			
1	2 §	Den beskrivande texten i sista stycket är överflödig. Denna text passar bättre i ett vägledande material. Förändra enligt förslag bredvid.	Arbetsgivaren ska, i sitt systematiska arbetsmiljöarbete, beakta och hantera de arbetsmiljöförhållanden som regleras genom dessa föreskrifter. I dessa föreskrifter finns bestämmelser med preciserade krav för det systematiska arbetsmiljöarbetet, som kan gälla undersökningar av arbetsmiljön, bedömningar av risker och åtgärder som ska vidtas. Det finns också preciseringar som kan gälla särskilda krav på kunskaper eller hur vissa arbetsmiljöuppgifter ska fördelas.
Avd II			
2	3 §	Definitionen av buller har ändrats från dagens föreskrifter och från förra remissen. Konsekvensen av en ändrad definition är svår att bedöma och vi menar att fokus inte ska tas från förändringen av regelstrukturen. Att ändra definitioner ska göras i annan ordning.	Använd definitionen i nuvarande föreskrifter som var den som även användes i förra remissomgången.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
2	5 §	Buller definieras som både hörselskadligt och störande. I 5 § ställs krav på undersökning och riskbedömning av buller – alltså både det hörselskadliga och störande. Samtidigt säger AV i allmänna råden att effekterna av det icke hörselskadliga bullret <i>kan</i> behöva beaktas. Är det ett krav eller ett råd? Sedan senaste remissomgång har första stycket av allmänna råden flyttats från det som nu är 6 §. Det allmänna rådet bör flyttas tillbaka dit. Där passar det som ett råd. I 5 § är det ett krav. Det allmänna rådet bör även skrivas om enligt förslag här intill.	Flytta första delen av det allmänna rådet till 6 §. Förslag på nytt allmänt råd: Vid undersökning och riskbedömning kan också effekter av icke hörselskadligt buller behöva beaktas, det vill säga störning och påverkan på kognition.
2	6 §	Arbetsgivaren kan inte bestämma en bullerexponering, däremot kan arbetsgivaren bedöma en bullerexponering.	Förslag på ny text: Arbetsgivaren ska <i>bedöma</i> bullerexponeringen och, i den omfattning som behövs, utföra mätningar för att klarlägga om exponeringsvärdena i 4 § tabellerna 1 och 2 uppnås eller överskrids.
3	5 §	Punkt 8 "om det finns ersättningsutrustning som är avsedd att minska vibrationsexponeringen." finns inte med i nuvarande föreskrift. Det är oklart vad som menas. Handlar det om utrustning som kan minska befintliga vibrationerna eller handlar det om att byta utrustning till mindre vibrerande utrustning? Jämför man med motsvarande lista i föreskrifterna om buller finns det där en punkt "om det finns alternativ utrustning som ger mindre buller".	Stryk punkten 8 ur listan. Alternativt skriv om punkten så det blir tydligt vad som menas.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
3	5 §	Allmänt råd till 5 §. Stryk sista stycket i det allmänna rådet som börjar med: “Vibrationsexponering kan uppkomma även när...” Det allmänna rådet är mer av upplysningskaraktär och kan med fördel i stället placeras i vägledande material. Det allmänna rådet kring punkt 5 klargör även att vissa arbetstagare kan vara känsligare och täcker det som skrivs i sista stycket.	Stryk sista stycket i det allmänna rådet som börjar med: “Vibrationsexponering kan uppkomma även när...”
Avd III			

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
4		Arbetsmiljöverket har lagt till något som kan liknas vid krav på undersökning och riskbedömning, 11 §. Med detta följer dokumentationskrav. I nuvarande föreskrifter beskrivs i stället hur arbetsmiljön ska vara för att fall ska förhindras. I den finns inga undersöknings- eller riskbedömningskrav. Kraven i kapitlet är skrivna på olika sätt där de inledande kraven inte är formulerade som undersöknings- eller riskbedömningskrav. Om krav på undersökning och riskbedömning införs frågar vi oss varför inte dessa formuleras på samma sätt. Övriga paragrafer skulle kunna skrivas på samma sätt som 11 §, till exempel 5 §: Vid undersökning och riskbedömning ska arbetsgivaren särskilt ta hänsyn till om det finns underlag som inte har betryggande bärighet. Om riskbedömningen visar att det behövs får underlaget beträdas först sedan särskilda skyddsåtgärder vidtagits. Arbetsmiljöverket bör formulera kraven lika och på det sätt som görs i dagens föreskrifter det vill säga inte som undersöknings- och riskbedömningskrav.	Ta bort rubriken "Undersökning och riskbedömning" och beskriv i föreskriften hur förhållandena ska vara på samma sätt som i dagens föreskrifter.
Avd IV			
6		Rubriken "Hälsofarliga och onödigt tröttande belastningar" leder fel. Kapitlet handlar om mer än hälsofarliga och onödigt tröttande belastningar. Det handlar även om belastningar som leder till lätta övergående besvär. Eftersom Avd IV endast innehåller ett kapitel om belastningsergonomi borde avdelningsrubriken också kunna vara belastningsergonomi.	Ersätt med rubrik: Belastningsergonomi Alternativt den rubrik som användes i förra remissomgången: Risk för belastningsskador

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
6	3 §	Definitionen av handintensivt arbete har ändrats vilket medför en otydlighet i vad ett handintensivt arbete innebär.	Återinför text från förra remissen: Ihållande snabba handledsrörelser mot ledens ytterlägen i kombination med kraft.
6	3 §	I definitionen av repetitivt arbete har text tagits bort. Texten måst läggas tillbaka. Utan tidsaspekten kan vilket arbete som helst som upprepas, vilket de flesta arbeten gör, betraktas som repetitivt arbete.	Återinför text från förra remissen: Arbete som innebär att man upprepar liknande arbetsrörelser om och om igen. Tiden för varje arbetsmoment är kort och rörelserna sker i sådan omfattning att arbetstagaren kan drabbas av besvär i rörelseorganen.
6	4 §	Paragrafens andra stycke och punkter 1–3 är nedkortade. Texten i förra remissen är tydligare med vad som avses. Det behöver komma fram i kravet att det är belastningens duration, frekvens och intensitet som arbetsgivaren ska utgå från (inte arbetet i sig).	Återinför texten i punkterna 1–3 från förra remissen: 1. durationen, hur länge belastningen pågår 2. frekvensen – hur ofta belastningen återkommer 3. intensiteten – hur stor belastningen är
6	5 §	Paragrafen har förändrats på ett sätt som inte beskrivs i konsekvensutredningen. Allmänna råd har lyfts upp till föreskrift. Paragrafens andra stycke säger att arbetsgivaren ska tillhandahålla särskilda glasögon eller andra synhjälpmedel om det behövs. Förtydligande behöver göras av att det är en synundersökning som ska visa att det behövs.	Ändra texten i meningen i det stycke som finns under punkt 1–3 så att den får följande lydelse: "Arbetsgivaren ska tillhandahålla särskilda synhjälpmedel om en synundersökning visar att det behövs, så att arbetstagarna kan..."

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
6	5 §	Det allmänna råd som beskriver vad synhjälpmedel kan vara föreslås tas bort. Det behövs för att öka förståelsen av föreskriften.	Återinför det allmänna rådet med följande lydelse: Även om syn- och belysningsförhållandena är fullgoda kan man emellanåt tvingas inta påfrestande arbetsställningar för att kunna se. Det kan då vara nödvändigt att i stället använda sig av individuellt utprovade synhjälpmedel, särskilt anpassade för arbetet. Exempel på synhjälpmedel är arbetsglasögon, speciell platsbelysning eller förstoringsglas, däremot inte normala läsglasögon.
6	6 §	"Bördor" och "laster" är borttagna ur texten under punkt 1. "Laster" är tillagt sist i andra styckets sista mening. För en ökad begriplighet för läsaren och ett konsekvent användande av förtydligandet av manuell hantering bör "laster" läggas till i punkt 1.	Förtydliga punkt 1 enligt följande: "manuell hantering av laster , eller"
6	6 §	De allmänna råden tillför inte särskilt mycket. Texten kan tolkas som att det är åtgärdstrappan som avses och denna brukar inte beskrivas i allmänna råd.	Ta bort allmänna råden till denna paragraf. Texten kan med fördel placeras i ett vägledningsdokument.
6	7 §	Rubriken har ändrats till "Repetitivt, stark styrt eller bundet arbete". Starkt styrt och bundet arbete finns inte förklarat bland definitionerna i 3 §. I de allmänna råden till 7 § finns förklarat vad variation är. Här behövs även starkt styrt och bundet förklaras.	Återinför delar av det allmänna råd som finns i nuvarande föreskrifter (till 7 §) där starkt styrt och bundet finns förklarat.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
6	10 §	Som nuvarande förslag är formulerat råder det stor osäkerhet om vad som är handintensivt arbete. Arbetsmiljöverket bör mer utförligt beskriva vad som menas med handintensivt arbete och tydligt beskriva när det kan bli aktuellt med medicinska kontroller. Så som det är skrivet nu är det otydligt och ger utrymme för spekulationer och tolkningar.	Ändra rubriken till "Handintensivt arbete och medicinska kontroller" Lägg till ett allmänt råd enligt följande: Riskfaktorer som ska beaktas vid bedömningen om ett arbete är handintensivt och som kan kräva medicinska kontroller är: a) hur snabba de ihållande handledsrörelserna mot leden ytterlägen är (rörelsehastighet), b) hur mycket kraft som krävs (ansträngning), och c) om sådant arbete pågår under minst fyra timmar under arbetsdagen. Arbetsmiljöverket behöver vara tydligare med att förklara att medicinska kontroller ska anordnas om åtgärder vidtagits men risken trots det är kvar.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
6	10 §	Arbetsmiljöverket har ändrat från att tidigare, både i nuvarande föreskrifter och tidigare remissen, skriva att medicinska kontroller ska anordnas vid risk för skador till att nu skriva att de ska anordnas vid risk för besvär. Detta är en stor skillnad. En arbetsgivare ska nu bedöma om det med det arbetet, som man är osäker på om det verkligen är handintensivt, finns risk för besvär. På det kommer antagligen väldigt många svara ja – risk för besvär finns oftare än risk för skador. Därmed kommer många att skickas på omotiverade medicinska kontroller. Detta leder till kostnader för arbetsgivaren som skulle gjort större nytta någon annanstans. Även i allmänna råden till 6 § ändrar Arbetsmiljöverket från belastningsskador till belastningsbesvär. Arbetsmiljöverket bör använda samma språk i häfte 3.3 om medicinska kontroller 3 kap 4 §.	För att få större tydlighet kring när medicinska kontroller ska anordnas ska "risk för skador" användas i stället för "risk för besvär".
Avd V			

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		I 8-11 kap skrivs och hänvisas till riskbedömning på flera ställen. Kraven på riskbedömning finns i 7 kap. På några ställen i övriga kapitel skulle det bli tydligare om det framgick tydligare att det är riskbedömningen i 7 kap som menas. Alternativt att det framgår tydligt i stöd- och vägledningsmaterial. Speciellt otydligt blir det i 8 kap 2 § punkt 1. Vilka krav är det i kapitlet (8 kap) som uthyrare ska följa? Det är tydligt att det är 20 §. Men AV skriver också att uthyraren är skyldig att följa föreskrifterna i "detta kapitel" när det gäller att se till att uthyrda arbetstagarna inte påbörjat sitt arbete innan en undersökning och riskbedömning gjorts. Men undersökning/riskbedömning krävs inte i detta kapitel. Hur har ni tänkt kring detta? Generellt för 8-9 kap ska uthyraren se till att inhyraren har gjort en undersökning/riskbedömning enligt 7 kap. Det borde framgå tydligare?	
7	3 §	Definitionen av kemiska ämnen och blandningar skulle eventuellt tjäna på att delas upp i dels kemiska ämnen dels kemiska blandningar. Är mögelsporer och avfall generellt att betrakta som kemiska ämnen och blandningar?	
7	6 §	Rubriken är missvisande. Skulle bli tydligare med t ex "Förteckning av kemiska riskkällor".	Förslag ändra rubrik till: Förteckning av kemiska riskkällor
7	8 §	Är det nödvändigt att skriva "minst"? Vad mer kan det vara?	Ta bort "minst".

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
7	13 §	I punkt 2 - skriv kemisk riskkälla i stället för ämne, blandning. På flera andra ställen i paragrafen använder man kemisk riskkälla. I punkt 2 står det också att man ska byta till metod som medför mindre risk. Det är tillagt från förra remissen. Även i punkt 4 skriver AV att metod med så låg exponering som möjligt ska väljas. Metod bör tas upp endast på ett ställe i åtgärdstrappan.	
7	18 §	För att göra det lättare att hitta vore det bra att ange nummer på kapitel man hänvisar till.	
7	21 §	I vårt tidigare remissvar tog vi upp att i punkt 1 stryka olycksfall och skriva mer likt som det görs i dagens föreskrifter.	1. Vid vilka händelser det krävs omedelbara åtgärder.
7	23 §	Lägg till att arbetstagare förutom att meddela arbetsgivaren om ohälsa, olycksfall och tillbud enligt AML 3 kap 4 § också ska följa givna föreskrifter.	Ändra texten till: Arbetsgivaren ska informera arbetstagarna om deras skyldighet att meddela arbetsgivaren vid misstanke om att en kemisk riskkälla orsakat ohälsa, olycksfall eller tillbud samt om deras skyldighet att följa givna föreskrifter och instruktioner.
7	25 §	Tabell 3.1 Faropiktogrammen och texten som hör till har hamnat på olika sidor.	Var observant vid den slutliga bearbetningen på att bild och tillhörande text inte hamnar på olika sidor.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
7	26 §	Om en rörledning inte innehåller en kemisk riskkälla ska rörledningen ändå vara märkt om det finns risk för felkoppling som kan leda till ohälsa eller olycksfall. Paragrafen behöver en förklaring i ett allmänt råd eller i ett vägledande material. Vad ska man märka röret med? Vilken situation kan detta vara?	
7	29 §	Här skulle hänvisning till kapitelnummer underlätta.	
7	31 §	Ändra ordningsföljden på samma sätt som i 30 §.	Vid förvaring av behållare med kemiska riskkällor, ska arbetsgivaren se till att behållarna 1. Vad gäller material, utformning och hållfasthet är anpassade till de kemiska riskkällornas egenskaper.
8		I 8 kap skrivs det om riskbedömning och det hänvisas till riskbedömning på flera ställen (t ex 2, 4, 11, 12 §§). Kraven på riskbedömning finns i 7 kap. på några ställen skulle det bli tydligare om det framgick tydligare.	
8	2 §	Punkt 1 är otydlig. Det är otydligt vilka krav det är i kapitlet (8 kap) som handlar om undersökning och riskbedömning. Eller är det kraven i 7 kap om riskbedömning som ska följas. Det borde tydligare anges vilka krav det är som uthyrare ska följa.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
8	4 §	Arbetsmiljöverket har gått från att använda begreppet "kemiska produkter" till att använda begreppet "kemiska ämnen och blandningar". I kontakt med AV säger man att detta inte innebär någon regelskärpning eller förändring i sak. Det är dock en förändring som kan orsaka frågor bland de som läser föreskrifterna. Begreppen och förändringen behöver förklaras och förtydligas i vägledande material.	
8	5-6 §§	Det skulle underlätta läsningen om det i dessa paragrafer finns en hänvisning till 4 §.	Lägg till en hänvisning till 4 §
8	7-10 §§	I vägledning till paragraferna måste det framgå att utbildningen också kan genomföras som e-utbildning eller digitalutbildning.	
8	10 §	Det är inte bra att skrivningen om sanktionsavgift hamnar i en egen paragraf om dokumentation. Sanktionsavgiften hör ihop med genomgången utbildning 7 § (även om det är just brist på dokumentation som är sanktionsbelagt). Dagens föreskrifter är tydligare då sanktionsavgiften står i samma paragraf som kravet på utbildning.	
8	14 §	Enligt 13 § gäller inte 14 § för de ämnen som räknas upp i 13 § andra stycke. Andra stycket i 14 § handlar bl a om att CMR ämnen som bildas ska ersättas. Ämnen som bildas i en process kommer inte att märkas enligt CLP. Och kravet gäller inte för de ämnen som typiskt bildas.	Stryk "som används och bildas" i andra stycket.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
8	19 §	Här är ett exempel där rubriken inte stämmer med innehållet i paragrafen. Rubriken är "Kunskaper" men innehållet handlar om hanterings- och skyddsinstruktioner. I en sökfunktion krävs att det sökning sker på löpande text och inte endast på rubriknivå.	
8	24 §	AV har tagit bort följande text från dagens föreskrifter om kemiska arbetsmiljörisker "Mätning enligt första stycket behöver inte utföras om det är ett arbete som utförs kortare tid än två månader." Det är ett undantag som bör föras in igen. Att, som AV säga, att detta arbete redan är undantaget på grund av att man inte behöver mäta förrän tre månader efter att arbetet påbörjats är inte tillräckligt tydligt. För arbeten som är kortare än tre månader kan man förstå det som att man ändå behöver mäta.	Återinför undantaget i föreskriftstexterna.
9		Detta är ett kapitel som upplevs som svårt och där allmänna råd och informationen i dagens föreskriftshäfte är mycket viktig. Informationen måste tas tillvara och presenteras av AV någon annanstans. Till exempel skriver man i de allmänna råden att kraven inte gäller vid rutinmässigt arbete, driftarbete och övervakning. Denna typ av information försvinner från de nya föreskrifterna.	
9	2 §	I paragrafen används "någon". Vem är någon? Arbetstagaren? "Någon" används även i 11 §. "Den arbetsgivare som sysselsätter någon...". Vem är någon? Här bör det gå att ersätta med arbetstagare. Vem annars skulle det vara?	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
9	3 §	Skrivningarna i 3 § i alla kemikapitel är svåra att tolka. Vad exakt är det som gäller den som hyr ut personal? Vad i t ex kapitel 9 gäller uthyraren? Det behöver förtydligas.	
9	3 §	Hur fungerar det att som ensamföretagare skriva tillstånd till sig själv?	
9	6 §	På vissa ställen i föreskriftstexten skriver AV "man". Här är ett sådant exempel. Är det arbetstagaren som avses? Andra exempel är i 8, 10 och 21 §.	
9	7 §	Punkt 3 När vi pratar om gemensamma arbetsställen brukar vi säga att det är flera arbetsgivare som utför arbete på samma arbetsställe. Skriv arbetsgivare i stället för bolag.	Skriv arbetsgivare i stället för bolag.
10	2 §	Definitionslistan kan behöva ses över. I en ruta definieras eldfasta keramiska fibrer och specialfibrer. Specialfibrer definieras även längre ner i listan med samma definition som ovan. Definitionen på syntetiska oorganiska fibrer och särskilt farliga syntetiska oorganiska fibrer kan behöva ses över för att förstås. Grunden i definitionen borde vara lika men det borde förtydligas vilka som är särskilt farliga.	
10	Blybatterier 15 §	I förslaget är nuvarande krav "Vid underhåll av batteri, som medför risk för elektrolytstänk, skall skyddsglasögon eller ansiktsvisir användas." borttaget. Lägg tillbaka skrivningen då den ger en större tydlighet kring vad som gäller	Lägg till en punkt till 15 § "Vid underhåll av batteri, som medför risk för elektrolytstänk, skall skyddsglasögon eller ansiktsvisir användas."
10	16 §	Bättre att skriva passiv form än att använda man. I 32 § har AV ändrat man till arbetstagarna. När ska det vara man, när arbetstagarna? Jmf även 40 §.	Vid laddning av ett blybatteri, ska arbetsgivaren se till att inget annat underhåll av batteriet görs än automatisk vattenpåfyllning.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
10	Kvarts	I 8 kap finns ytterligare specifika skrivningar om kvarts. Hänvisa till dessa.	
10	56 §	Det är inte helt tydligt vad det är för åtgärder som menas. Är det de i 55 §. Men de ska kontrolleras var sjätte månad.	
11	6§	Dekontaminering är ett svårt ord att förstå. Använd i stället det mer allmänt använda ordet sanering.	Använd enklare ord som till exempel sanering i stället för dekontaminering.
11	9§	Det kan vara svårt att förstå att "exponering för smitta" inte innebär konstaterad smitta.	Skriv om eller förtydliga så att det inte missförstås att exponering för ett smittämne inte är samma sak som faktisk eller konstaterad smitta. Det innebär enbart att man blivit utsatt för en risk att smittas.
14		Texten i kapitlet skulle bli betydligt tydligare om Arbetsmiljöverket förutom att hänvisa till kapitelnummer också skrev ut namnet på kapitlet. I de paragrafer i häftet som är förenade med sanktionsavgift eller straff bör hänvisning till 14 kap göras.	1 § Följande bestämmelser utgör föreskrifter enligt 4 kap. 1 § arbetsmiljölagen (1977:1160): 1 7 kap. om kemiska riskkällor 27 § första stycket, 2 8 kap. om ytterligare bestämmelser för vissa grupper av kemiska ämnen 10 § första och andra styckena, 3 Osv.
Bilaga 5		Arbetsmiljöns utformning Punkt 2 bör ändras så att skrivningen blir grammatiskt lika.	Meningen bör ha följande lydelse: "golvet är ojämnt och därigenom medför risk för att snubbla eller att halka, "

Tabell 13: Arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning (2.2)

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
1	2 §	Den beskrivande texten i sista stycket är överflödig. Denna text passar bättre i ett vägledande material. Förändra enligt förslag bredvid.	Arbetsgivaren ska, i sitt systematiska arbetsmiljöarbete, beakta och hantera de arbetsmiljöförhållanden som regleras genom dessa föreskrifter. I dessa föreskrifter finns bestämmelser med preciserade krav för det systematiska arbetsmiljöarbetet, som kan gälla undersökningar av arbetsmiljön, bedömningar av risker och åtgärder som ska vidtas. Det finns också preciseringar som kan gälla särskilda krav på kunskaper eller hur vissa arbetsmiljöuppgifter ska fördelas.
2	3 §	Nuvarande definition av riskområde är tydligare då det framgår att det är arbetsutrustningen som är orsak till risken.	Återinför den definition av riskområde som finns i dagens föreskrift: Område inom arbetsutrustningen eller i dess omgivning, där utrustningen kan medföra risk för ohälsa eller olycksfall för någon som helt eller delvis uppehåller sig där.
2	3 §	Begreppet arbetsutrustning behöver preciseras ytterligare för att bli begripligt vad som avses med en arbetsutrustning. Ett förtydligande behövs för att göra det lättare att tillämpa reglerna.	Förtydliga vad som räknas som en anordning, redskap eller installation.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
2	4 §	Motsvarande paragraf finns i flera kapitel i föreskriftsförslaget. Här, i 2 kap, tas CE-märkt och icke CE-märkt utrustning upp i samma paragraf. I 5 kap delas texten upp i två paragrafer (7 och 8 §§), en om CE-märkt utrustning och en om icke CE-märkt utrustning. På detta sätt görs även i nuvarande föreskrifter. Det blir tydligare. Arbetsmiljöverket bör skriva på samma sätt i de olika kapitlen.	Dela upp paragrafen i två. En paragraf som handlar om CE-märkt utrustning och en som handlar om icke CE-märkt utrustning.
2	8 §	I nuvarande föreskrifter används "fortlöpande" i stället för "med jämna mellanrum". Enligt svenska akademins ordlista är fortlöpande beskrivet som något "som pågår hela tiden, vanligen utan att minska eller öka i intensitet". "Med jämna mellanrum" har en annan betydelse. Regelstrukturarbetet går inte ut på att ändra innebörden av föreskrifterna. Därmed bör AV fortsatt använda "fortlöpande". Föreskriften blir även tydligare om det framgår att det är redan framtagna instruktioner som ska följas. Detta framgår tydligare i nuvarande föreskrifter (AFS 2006:4 12 §).	Förslag på skrivning: Arbetsgivaren ska fortlöpande kontrollera att utfärdade instruktioner om användning av arbetsutrustning följs.
2	9 §	Bestämmelsen i denna paragraf finns redan i kapitlet om belastningsergonomi. Genom att ta upp bestämmelsen även här blir det en dubbelreglering.	Ta bort 9 §. En hänvisning till kapitlet om belastningsergonomi skulle kunna läggas som ett allmänt råd till 10 §.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
2	11 §	SAM:s generella krav på undersökning och riskbedömning har lett till att krav i sakföreskrifterna har tagits bort. Detta leder till otydligheter. I paragrafen nämns "riskbedömningen" utan koppling till någon tidigare uttalad paragraf om riskbedömning. Förtydligande behövs om vilken riskbedömning som avses.	Förslag på text: Om en arbetsutrustning kan medföra särskild risk för ohälsa eller olycksfall enligt riskbedömningen av arbetsutrustning , ska.....
2	11 §	Det är en självklarhet att arbetsgivare inte utser olämpliga personer att utföra särskilda arbetsuppgifter. Vi ser att detta tillägg är onödigt och ska tas bort. Detta är ett tillägg från nuvarande föreskrifter.	Stryk texten "som arbetsgivaren har bedömt som lämpliga för uppgiften".
2	11 §	Dagens allmänna råd förklarar vad en särskild risk är och behövs för att förstå paragrafen. Arbetsmiljöverket bör även i fortsättning ha detta som ett allmänt råd. Läggs informationen i vägledande material hamnar den allt för långt ifrån paragrafen och gör kravet onödigt otydligt.	Lägg till dagens allmänna råd: Med särskilda risker avses risker som kan leda till allvarliga olycksfall eller svår ohälsa om arbetsutrustningen inte hanteras med stor kunnighet och gott omdöme.
2	12 §	I andra stycket är det otydligt vem som avses i texten "arbetstagare som inte omfattas av första stycket". Vi uppfattar att det är arbetstagare som jobbar på entreprenad hos annan arbetsgivare, stämmer detta borde det framgå tydligare.	Förtydliga vem som avses med arbetstagare som inte omfattas av första stycket.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
2	15 §	En språklig justering: "Arbetsgivaren ska se till att en arbetsutrustning som slits, åldras eller utsätts för annan negativ påverkan, som kan leda till farliga situationer, ska genomgå regelbundna kontroller och vid behov regelbundna prov."	Förslag till ändring av text: Arbetsgivaren ska se till att en arbetsutrustning som slits, åldras eller utsätts för annan negativ påverkan, som kan leda till farliga situationer, genomgå regelbundna kontroller och vid behov regelbundna prov."
3	2§	Ordet/begreppet mobil associeras till mobiltelefon i dagens vardagliga språkanvändning. Denna innebörd begränsar sig inte paragrafen till. Paragrafens innebörd bör vara i betydelsen bärbar utrustning om det är det som avses. Alternativt, förtydliga med ett allmänt råd.	Byt ord från mobil till bärbar.
3	3 §	Sedan förra remissen har text fallit bort. Den bör läggas till.	Arbetsgivaren ansvarar för att föreskrifterna i detta kapitel följs. Den som hyr in arbetskraft likställs med arbetsgivare i detta kapitel, utom för kraven i 13 §. Kraven i 13 § gäller inte heller den som enligt 1 kap. 3 § arbetsmiljölagen ska likställas med arbetstagare.
4	2 §	Sedan förra remissomgången har AV tagit bort det undantag för trucktillstånd som gavs till den som ensam eller gemensamt med familjemedlem driver yrkesmässig verksamhet utan anställd. Ett borttagande av undantaget leder till en kravhöjning. Den 18 maj 2022 genomfördes ett samråd där AV meddelade att texten skulle återinföras.	Återinför den text som fanns i föregående remiss: "Den som driver sådan verksamhet behöver dock inte följa bestämmelserna i 17 § första stycket, första och andra meningen, och omfattas därför heller inte av bestämmelserna om sanktionsavgift i 17 § tredje-sjätte styckena"

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
4	4 §	Punkt 4, tillägget som är gjort med "till exempel på väg" är inget bra exempel då det vid användande på väg kan finnas andra myndigheters regler som kan bli aktuella.	Förslag på ändring: Ta bort texten "till exempel på väg" Lägg till ett allmänt råd eller informationstext/vägledning att andra myndigheters regler kan bli aktuella vid framförande av truck på väg.
4	5 §	I denna paragraf har AV valt att göra en punktlista. Motsvarande paragraf i t ex 5 kap är skriven på ett annat sätt och innehåller inte en punktlista. Detta är en formulering som förekommer på fler ställen i förslaget. Arbetsmiljöverket bör skriva på lika sätt, vara konsekventa. Från förra remissomgången fanns även en punkt 3. Den är borttagen och texten har hamnat i punkt 2. Vi frågar oss om inte denna text bör ligga utanför punkt 2.	Gå igenom förslaget och se till att texten formuleras lika i de olika kapitlen där texten förekommer.
4	6 §	I sista stycket har texten när den används fallit bort.	Förslag på skrivning: En truck som endast i vissa avseenden omfattas av 5 § ska i övrigt, när den används , uppfylla kraven i bilaga 3.
4	17 §	I paragrafens andra stycke har AV tagit bort att tillstånden utfärdas av respektive arbetsgivare. Det står tydligare i dagens föreskrifter. Informationen bidra till tydlighet och förenklar läsandet och behöver vara kvar.	På ett gemensamt arbetsställe ska den samordningsansvarige ha rutiner för att kontrollera att den som använder truck har tillstånd till detta från sin respektive arbetsgivare. Den samordningsansvariga ska även informera om hur man säkert använder en truck på arbetsstället.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
4	Bilaga 3	Den information som idag finns i de inledande anmärkningarna är borttagna "Kraven för en truck eller utbytbar utrustning till truckar behöver inte vara samma som för 5 §." Informationen i dagens föreskrifter är viktig för att förstå bilagan. Hur kommer denna information fram idag?	Arbetsmiljöverket har svarat på ett frågemöte att detta är ett konstaterande som ska lyftas till vägledande material. Det är viktigt att denna information tas till vara i ett kommande vägledande material för att förstå bilagan.
4	Bilaga 3	I avsnittet Särskilda krav för en åktruck, punkt 5 saknas ordet "att" i punktens andra rad, efter kommatecknet.	Justera meningen till: En truck, som hanterar timmer, ska vara utrustad så att trucken hindrar timmer från att tränga in i truckens hytt.
4	Bilaga 3	I avsnittet "Särskilda krav för en ledtruck" tas numrering av krav bort. För tydlighetens skull bör AV göra lika i de olika avsnitten i bilagan.	Numrera kraven med 1-4 under rubriken särskilda krav för en ledtruck.
5	§ 3	Definitionen av röjsåg behöver förtydligas.	Förtydliga att det inte avser trimmers. Det finns ett PM/förtydligande från AV kring detta vilket vore bra att få med i föreskrifterna.
5	§ 6	Arbetsmiljöverket har ändrat formuleringen från dagens föreskrifter. Nu uppges att arbetsgivaren <i>regelbundet</i> ska uppdatera sin riskbedömning. Tidigare var formuleringen <i>vid behov uppdateras regelbundet</i> . Om det inte finns något behov av att uppdatera en riskbedömning ska det inte/kan det inte göras. Detta är en kravhöjning som inte fyller någon funktion.	Förslag: Arbetsgivaren ska regelbundet följa upp riskbedömningen och de vidtagna åtgärderna och vid behov uppdatera dem, för att säkerställa att riskbedömningen är riktig och att åtgärderna gett förväntat resultat.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
5	§ 7	Motsvarande paragraf finns i flera kapitel i föreskriftsförslaget. Här, i 5 kap, är texten uppdelad i två paragrafer, 7 och 8 §§ (CE-/icke CE-utrustning). I t ex 2 kap och 11 kap är allt upptaget i en och samma paragraf. Det är en fördel om det görs lika i olika kapitel. Det blir tydligare om CE-märkt och icke CE-märkt utrustning tas upp i två olika paragrafer som AV gör här. På detta sätt görs i nuvarande föreskrifter.	
5	§ 11	Andra stycket, näst sista raden: fel på ett ord "e".	Ändra till: de
6	§ 3	I dagens föreskrifter finns ett allmänt råd som förtydligar att skotare och skördare inte omfattas av föreskrifterna. Det är nu borttaget. Även om inget förändras och att skotare och skördare fortsatt är undantagna så har rådet fyllt en funktion och förtydligat föreskrifterna. Arbetsmiljöverket bör allvarligt överväga att lägga till texten – för att få de tydliga föreskrifter man säger sig eftersträvar.	Texten nedan ska antingen läggas till i definitionen av traktor eller som ett allmänt råd. Med fordon avsedda för skogsbruks- och jordbruk avses t.ex inte skotare, skördare eller drivare.
6	§ 10	Det vore mer logiskt om 10 § om överrullningsskydd står ihop med övriga paragrafer om överrullningsskydd. Förut var detta åtskilt pga att texten fanns i en bilaga. Nu när allt är i föreskriftstext så bör de stå tillsammans för att bli tydligt och enkelt.	10 § ska placeras tillsammans med 4 och 5 §§.
6	§ 10	Fel hänvisning.	Ändra hänvisning till 4 §.
6	§ 11	Vanligtvis brukar undantag placeras i början av föreskrifter, vilket inte är fallet här. Vore mer logiskt att de kom i början.	Placera 11 § om undantag i början av kapitlet, likt andra föreskrifter/kapitel.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
6	§ 11	Hänvisningarna verkar ologiska/felaktiga.	Se över hänvisningarna.
6	§ 11	Ytterst svårtolkad paragraf.	Vägledning behövs för att förstå innebörden i paragrafen.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
6	§§ 16 - 19	I dessa paragrafer ställs krav på att arbetsgivaren ska se till att enskilda handhavande som arbetstagare i praktiken ansvarar för går rätt till, t ex att inga lösa föremål ligger på golvet runt förarplatsen, att föraren har säkrat traktorn och de maskiner som är kopplade till traktorn eller att ingen är under redskap. Detta ansvar kräver att arbetsgivaren är närvarande vid varje tillfälle. Arbetsgivarens ansvar borde vara att ta fram och informera om rutiner och instruktioner och se till att arbetstagarna har rätt kunskap för arbetet. Arbetstagarens ansvar är sedan att följa rutiner och instruktioner. Med skrivningarna som AV valt ställer man sig frågan om hur arbetsgivaren vid varje tillfälle ska kunna ta detta ansvar? I remissvarets inledande generella synpunkter tar vi upp att AV i inledningarna till regelverkets kapitel redan klargjort under rubriken "Vem riktar sig föreskrifterna till" att det är arbetsgivarens ansvar att föreskrifterna följs. Detta behöver därmed inte upprepas i varje paragraf. Att ändå göra det fråntar i viss mån övriga ansvariga sitt ansvar. I detta fall ansvaret hos arbetstagaren. Ett av AV:s argument till att skriva på detta sätt är att AV inte kan ställa krav på andra än arbetsgivaren. Men arbetsmiljö är ett gemensamt ansvar där alla måste förstå och ta sin del av ansvaret.	Ta bort skrivningen "Arbetsgivaren ska" eller ännu bättre hänvisa till arbetstagares kunskap eller rutiner och instruktioner. AV bör starkt överväga om den här typen av detaljerade krav verkligen passar som föreskriftstext eller mer är av vägledande karaktär.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
7	3 §	Definitionen för anliggande stege saknas	Återinför definitionen av anliggande stege som finns i AFS 2004:3: "Stege som i rest läge lutar mot vägg eller liknande".
7	9 §	Det är inte tydligt vad som avses med en stege med uppskjutande del av stege när bilderna som finns i AFS 2004:3 tagits bort.	Det är viktigt att det i en vägledning framgår tydligt i text och bild vilken typ av stege som avses.
7	12 §	Av texten är det inte tydligt vad det är för skillnad mellan en stagad och förankrad stege.	Det är viktigt att det i en vägledning framgår tydligt i text och bild vad som menas med stagad respektive förankrad stege.
7	12 §	Det saknas ett n i tredje punkten: 1. En annan fristående stege som är högre än 3 meter.	Förslag på ny text: 1. En annan fristående stege som är högre än 3 meter.
9	2 §	I dagens föreskrifter (AFS 2017:3) definieras användning som "Aktiviteter såsom nyttjande, övervakning, fortlöpande tillsyn, underhåll, rengöring och förvaring". I remissförslaget skriver AV att samma definition som används i användning av arbetsutrustning ska gälla. I denna definition finns även transport med. Därmed utökas det område då föreskrifterna ska gälla. Det är orimligt att transport ska ingå i definitionen av användning i detta kapitel. Går det att transportera ett tryckkärl där samtidigt alla krav i föreskriften är uppfyllda?	Definitionen av användning bör vara samma som i AFS 2017:3.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
9	2 §	I definitionen av bärbara brandsläckare och flaskor för andningsapparat görs inte hänvisningen till produktföreskriften på samma sätt som i övriga definitioner. Lägg till föreskriftsnumret.	Lägg till föreskriftsnumret.
9	2 §	Fortlöpande tillsyn är inte definierat. I exempelvis föreskrifterna om lyftanordningar finns definition för detta. Om möjligt bör samma definition användas. Går inte det bör definitionen anpassas till området.	Lägga till definition, förslagsvis: Fortlöpande tillsyn - Regelbunden tillsyn av anordning med tillhörande säkerhetsutrustning i syfte att förvissa sig om att säkerheten är betryggande.
9	2 §	I definitionen av rörledning har ett stycke om värmeväxlare lagts till. Har värmeväxlare sedan tidigare varit att betrakta som rörledning eller är det en utvidgning av området? Om det i definitionslistan hänvisas till föreskrifterna om produkter – tryckbärande anordningar är det bra om definitionerna i de föreskrifterna är samma som definitionerna i dessa föreskrifter. De bör skrivas lika. Även för andra begrepp i listan skiljer sig definitionerna åt. I definitionen för rörledning hänvisas till föreskrifterna om produkter – tryckbärande anordning. Varför? Det finns fler definitioner som tas upp i båda föreskrifter utan att hänvisning görs.	Se till att definitionerna i detta kapitel (och i 10 kap) är samma som i föreskrifterna om produkter – tryckbärande anordningar.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
9	4 §	Det som undantas i 9 och 10 kap. är detsamma men beskrivs lite olika. Det är bättre skrivet i 10 kap med hänvisning till 2 § a.	Se över skrivningarna så att de blir lika, med fördel så som det beskrivs i 10 kap.
9	6 §	AV har öppnat för att en rutin för fortlöpande tillsyn kan omfatta en eller flera trycksatta anordningar. Detsamma bör gälla riskbedömningarna. Det måste framgå i föreskrifterna att ett kluster av anordningar kan riskbedömas ihop.	Ändra till att även riskbedömningar kan omfatta flera trycksatta anordningar.
9	7 §	Fel ordföljd i punkten 3c.	Byt ordningen på "kan inte" till "inte kan" i punkt c.
9	9 §	Eftersom det råder en hel del oklarheter kring fortlöpande tillsyn så bör paragrafen kompletteras med ett allmänt råd. I kommentaren till 9 kap 2 § vill vi se en definition till fortlöpande tillsyn. Med en definition behövs eventuellt inte ett allmänt råd. Vidare behöver fortlöpande tillsyn även utvecklas i kommande vägledningsmaterial.	Lägga till allmänt råd, förslagsvis: Fortlopande tillsyn omfattar allt från den dagliga tillsynen till sådan tillsyn som vidtas med långa mellanrum och med ibland avancerad teknik såsom oförstörande provning. Daglig tillsyn innebär att dropp, fuktgenomslag, oväsen i mekanik och annat onormalt observeras.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
9	9 §	Dagens föreskrifter är tydligare skrivna. De ger svar på vad en fortlöpande tillsyn ska innehålla och varför den ska göras utan att gå in på vem som ska göra det. Ansvaret för den fortlöpande tillsynen har redan redogjorts för i 5 §.	Ändra så att det blir tydligt att uppgifterna inte behöver utföras av en representant för arbetsgivaren. Ett förslag på ändring är att ändra från: ” För att en anordning med tillhörande säkerhetsutrustning ska få vara trycksatt, ska arbetsgivaren fortlöpande undersöka den. Arbetsgivaren ska bedöma om den trycksatta anordningen och eventuell säkerhetsutrustning har skadats eller på annat sätt försämrats. ” till vad som mer likna dagens skrivning: ”För att få vara trycksatt ska en anordning med tillhörande säkerhetsutrustning undersökas med fortlöpande tillsyn. Den fortlöpande tillsynen är underlag för arbetsgivarens bedömning av om den trycksatta anordningen och eventuell säkerhetsutrustning har skadats eller på annat sätt försämrats.”

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
9	11 §	I enlighet med kommentarerna till 9 §, det behöver inte vara arbetsgivaren, och är troligen inte det, som säkerställer att slang är rätt ansluten, som övervakar fyllning eller tömning och som avgränsar platsen genom varselmärkning. Arbetsgivaren ska snarare säkerställa att så ske, ha rutiner för detta och fördela arbetsuppgifterna. Dagens föreskrifter är tydligare och redogör för vad som gäller. Ansvaret är redan säkerställt i 5 §. Som skrivningarna i förslaget tolkas som att det måste vara arbetsgivaren som utför uppgifterna.	Ändra så att det blir tydligt att uppgifterna inte behöver utföras av en representant för arbetsgivaren.
9	12-13 §§	Dessa paragrafer är mer logiskt att ta upp ihop med övriga paragrafer som handlar om trycksatta anordningar i klass A och B.	Flytta paragraferna till delen om trycksatta anordningar i klass A och B, dvs vid 36-42 §§.
9	18 §	Åter (se kommentarer till 9 och 11 §§), det är i regel inte arbetsgivaren som gör arbetsuppgifterna och övervaka arbetet. Arbetsgivaren har ansvaret, enligt 5 §, för att det görs säkert. Arbetsgivaren ska se till att det finns rutiner för arbetet och att uppgifterna är fördelade på rätt personer.	Ändra så att det blir tydligt att uppgifterna inte behöver utföras av en representant för arbetsgivaren.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
9	19 §	Det är, åter igen, inte arbetsgivaren som utför själva fyllningen. Arbetsgivaren är ansvarig för att arbetet sker säkert.	Ändra " Arbetsgivaren får bara fylla följande anordningar, om de har genomgått återkommande kontroll enligt de intervall, som anges i 20 och 21 §§" Till " Arbetsgivaren får bara <i>låta</i> fylla följande anordningar, om de har genomgått återkommande kontroll enligt de intervall, som anges i 20 och 21 §§.
9	23 §	Uppprepning i texten - första och sista stycket.	Se över texten i paragrafen.
9	32 §	Tabellens första rad saknar värdet för tryck.	Ange värdet för tryck i tabellens första rad.
9	32 §	I paragrafen hänvisas till "tabellen" på ett flertal ställen. Det skulle bli tydligare om numret på tabellerna som avses anges, dvs tabell 3 och 4.	Ange hänvisningar till vilken tabell som avses.
9	33 §	I paragrafen hänvisas till "tabellen" på ett flertal ställen. Det skulle bli tydligare om numret på tabellerna som avses anges, dvs tabell 5 och 6.	Ange hänvisningar till vilken tabell som avses.
9	36 §	En kravskärpning i och med att det specificeras vad som ska ingå i förteckningen. Paragrafen bör ändras och skrivas så som i dagens föreskrifter.	Ändra paragrafen till så som den lyder idag, dvs: " Arbetsgivaren ska se till att det förs en förteckning över alla trycksatta anordningar i klass A och B som finns på de arbetsställen som arbetsgivaren råder över."

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
9	38-39 §§	Till dessa paragrafer behövs vägledning som beskriver och ger exempel på hur en rutin och journal ska se ut och vad den ska innehålla.	Till dessa paragrafer behövs vägledning som beskriver och ger exempel på hur en rutin och journal ska se ut och vad den ska innehålla.
9	40-42 §§	I förslaget stryker Arbetsmiljöverket nuvarande skrivningar om sammanfogning, bland annat med motivet att sammanfogning ingår i produktdirektivet. Samtidigt beskrivs i de allmänna råden att sammanfogning kan vara exempel på en väsentlig reparation eller ändring. Det behöver tydligt framgå vad arbetsgivarens skyldighet är. Sammanfogning som idag ingår i dagens föreskrifter måste fortsatt göra det på samma sätt så att det inte uppstår oklarheter när en arbetsgivare är att betrakta som tillverkare eller ej.	Det behöver tydligt framgå vad som gäller vid sammanfogning.
10	2 §	Antalet sysselsatta är ej relevant definition i detta kapitel då sanktionsavgifterna är fasta summor.	Stryk antalet sysselsatta som definition då det inte är relevant i detta kapitel.
10	2 §	Definitionen för <i>trycksättning</i> skiljer sig mellan kap 9 och 10.	Vad ska det vara "anordnings skal" eller "anordning ska"?
10	2 §	Definitionen för tryckkärl skiljer sig mellan kap 9 och 10.	Se över definitionerna i kap 10 och 9 så att de är likvärdiga/rätt.
10	2 §	I definitionen för bärbara brandsläckare och flaskor bör hänvisning göras till Arbetsmiljöverkets produktregler på samma sätt som på övriga ställen i definitionslistan.	Lägg till hänvisning.
10	2 §	Definitionerna i 10 kap bör vara samma som definitionerna i föreskrifterna om produkter – tryckbärande anordningar.	Se till att definitionerna i detta kapitel (och i 9 kap) är samma som i föreskrifterna om produkter – tryckbärande anordningar.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
10	3 §	Hur undantagen beskrivs skiljer sig mellan kap 9 och 10. Det är bättre skrivna i kap 10, dvs med hänvisning till 2 § punkt a.	Undantagen bör vara likvärdigt skrivna i kap 9 och 10. Vi föredrar skrivningen i kap 10, dvs med hänvisning till 2 § punkt a.
10	7-8 §§	Bör skrivas ihop till en paragraf då de hänger ihop.	Skriv ihop till en paragraf.
10	10 och 20 §§	Det är otydligt vem som ska genomföra kontrollerna.	Lägg till ett förtydligande om att det är ett kontrollorgan som ska genomföra kontrollerna som avses i 10 och 20 §§. Detta bör framgå i paragrafernas första stycke.
10	20 §	I allmänna rådet ges exempel på vad som är en väsentlig reparation eller ändring. Byte av säkerhetsutrustning tas upp i punkt 3. I motsvarande skrivning i 9 kap 40 § finns inte punkt 3, byte av säkerhetsutrustning, med. Är byte av säkerhetsutrustning att betrakta som en väsentlig reparation eller ändring?	Se över skrivningarna i de allmänna råden till 9 kap 40 § och 10 kap 20 § så att punktlistorna blir lika.
10	27 §	Språklig korrigering, "den" ska tas bort.	Stryk "den" i i paragrafen: Bedömningen ska utföras av samma kontrollorgan som utför driftprovet enligt 10 § och ska den utföras samtidigt som driftprovet.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
10	35 §	Bestämmelsen behöver korrigeras så den inte gäller pannor i öppna system. Korrigeringen fanns med i Arbetsmiljöverkets ändringsföreskrifter 2018, vilket sedan oförklarligt togs bort i dess publicerade utgåva. Med nuvarande föreskrifter träffas tusentals pannor i öppna system av orimliga övervakningskrav. Vi anser även att undantaget ska omfatta återkommande kontroller av pannor i öppna system (som infördes via AFS 2017:3). De återkommande kontrollernas kostnad, i tid och pengar, står inte i proportion till den påverkan de har på säkerheten.	Inför den ändring av AFS 2017: 3 som föreslogs av Arbetsmiljöverket 2018: "Kraven i första och andra stycket gäller inte pannor som ingår i värmesystem som är öppna mot atmosfären via ett säkerhetsrör." Samt att ett undantag görs för återkommande kontroller av pannor i öppna system.
10	38 §	Kravnivån har höjts i denna paragraf. Texten kring att rutinerna ska finnas på arbetsstället finns inte i dagens föreskrifter.	Stryk sista meningen i paragrafen "Rutinerna ska finnas tillgängliga på arbetsplatsen".
11	5 §	Motsvarande paragraf finns i flera kapitel i föreskriftsförslaget. Här, i 11 kap, hänvisar AV till kap 2 4 § i stället för att skriva ut vad som gäller. På andra ställen görs inte denna hänvisning. Arbetsmiljöverket bör göra lika. I 11 kap tas CE-märkt och icke CE-märkt utrustning upp i samma paragraf. I 5 kap delas texten upp i två paragrafer (7 och 8 §§), en om CE-märkt utrustning och en om icke CE-märkt utrustning. På detta sätt görs även i nuvarande föreskrifter. Det blir tydligare. Arbetsmiljöverket bör skriva på samma sätt i de olika kapitlen.	Ska det hänvisas till 2 kap? Dela upp paragrafen i två. En paragraf som handlar om CE-märkt utrustning och en som handlar om icke CE-märkt utrustning.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
11	6 §	Sista meningen i andra stycket anger inte vad en person som utsetts som ansvarig för planering och genomförande ska ansvara för.	Förslag avsluta meningen med: "av detta/sådant arbete"
11	26 §	Sista stycket är ett tillägg. Detta fanns tidigare med i de allmänna råden men har nu lyfts upp till föreskriftstext vilket innebär en utökning av kraven i föreskrifterna. Se förslag på justering av paragrafen.	Justera paragrafen så att nedanstående delar bryts ut och anges i ett allmänt råd: Allmänt råd: Även lastkopplare, signalman och personal som utför underhålls-, reparations- och ombyggnadsarbeten, ska ha kunskaper i relevanta delar.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
11	27 §	Paragrafen är omskriven från tidigare remissunderlag och skiljer sig från dagens föreskrifter. Ändringarna har gjort paragrafen otydlig och i viss del felaktig. När AV, i första stycket, skriver att det är den arbetsgivare som ansvarar för användningen av lyftanordningarna på ett gemensamt arbetsställe som ska ha dokumentation tillgänglig är det lätt att misstolka detta som att det gäller den arbetsgivare som råder över arbetsstället. Och det behöver det inte vara. Tidigare förslag och nuvarande föreskrifter är tydligare. Ett av syftena med regelförnyelsen är tydligare regler varför AV bör ändra tillbaka till dagens skrivning. Tidigare förslag: Den som använder lyftanordningar eller lyftredskap på ett gemensamt arbetsställe, ska ha motsvarande dokumentation tillgänglig där. Nuvarande föreskrifter: Den arbetande som inte omfattas av första stycket men använder lyftanordningar eller lyftredskap på ett gemensamt arbetsställe skall ha motsvarande dokumentation tillgänglig på arbetsstället.	Förslag: Ändra tillbaka till förslaget i tidigare remiss. Stryk: Den arbetsgivare som ansvarar för användningen av lyftanordningar eller lyftredskap på ett gemensamt arbetsställe, ska ha motsvarande dokumentation tillgänglig där. Lägg till: Den som använder lyftanordningar eller lyftredskap på ett gemensamt arbetsställe, ska ha motsvarande dokumentation tillgänglig där.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
11	27 §	I paragrafens andra stycke skriver AV att "För inhyrd personal krävs även skriftligt tillstånd från den som hyr ut personalen." Denna mening måste strykas. För inhyrd personal krävs enligt dagens föreskrifter tillstånd från den som hyr in personal inte från den som hyr ut. I nuvarande föreskrifter om truckar står det "Om truckföraren är inhyrd för att använda truck i inhyrarens verksamhet ska tillståndet i stället utfärdas av inhyraren." Detta bör fortsatt gälla för truckar och för lyftanordningar.	Förslag: Ändra så att det klart framgå att det är den som hyr in som utfärda tillstånd.
11	28 §	Komplettera det allmänna rådet med text från allmänna råden i nuvarande föreskrifter. De innehåller bra och relevant information.	Komplettera det allmänna rådet enligt följande: "Vidare ger Svensk standard råd om fortlöpande tillsyn och lämpliga intervall vid olika användning. Regler om besiktning av lyftanordningar och vissa andra tekniska anordningar finns i särskilda föreskrifter från Arbetsmiljöverket. Det kan därmed även finnas krav på besiktning utförd av ackrediterat kontrollorgan för vissa typer av lyftanordningar."
12	Bilaga 11 punkt 3	Här anges Arbetarskyddsstyrelsen vilket inte torde vara aktuellt längre.	Stryk Arbetarskyddsstyrelsen.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
12	19 §	Dokumentation ska kunna sparas som papperskopior eller digitalt.	I allmänna råd eller i vägledande material bör det framgå att dokumentation kan sparas som papperskopior men också digitalt. Det gäller denna paragraf men även andra paragrafer med krav på tillgänglig dokumentation.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
13	4, 12 och 15 §§	4§ är förenad med sanktionsavgift om arbetsgivaren tar en anordning i bruk utan att 5-8 och 12 §§ är uppfyllda. I 4 § andra stycket finns information som även bör framgå i 12 §. Att utelämna denna information, som idag finns i de allmänna råden enligt nedan, försvårar arbetsgivares förståelse för vad som gäller på ett område som är mycket riskfyllt och dessutom/därför belagt med sanktionsavgift. I nu gällande föreskrifter förtydligas det i de allmänna råden till 23 § (12 § i föreskriftsförslaget): <i>"Vissa brister kan vara av en sådan karaktär att besiktningsorganet bedömer att en förnyad besiktning inte är nödvändig innan anordningen åter tas i drift efter att bristen åtgärdats. I ett sådant fall kan kontrollorganet i besiktningsintyget ange att anordningen erbjuder betryggande säkerhet om preciserade brister åtgärdas. Kraven i 4 § medför att det är straffbart att ta anordningen i drift innan dessa brister är åtgärdade."</i> I förslaget framgår inte heller det som idag står i de allmänna råden till 26 § (15 § i föreskriftsförslaget): <i>"Även om besiktningsskylten försetts med markering som visar att en anordning är besiktad och därvid bedömts erbjuda betryggande säkerhet kan det innebära att bedömningen bara gäller om vissa angivna brister åtgärdas..."</i>	Avsluta 12 § andra stycket med följande text: <i>"... förse den med en varaktig besiktningsskylt enligt 15 §. Besiktningsskylt kan påföras även i de fall säkerheten är villkorad. Bristerna ska då åtgärdas innan användning."</i> Alternativt, lägg tillbaka informationen i allmänna råd: Till 12 § <i>"Vissa brister kan vara av en sådan karaktär att besiktningsorganet bedömer att en förnyad besiktning inte är nödvändig innan anordningen åter tas i drift efter att bristen åtgärdats. I ett sådant fall kan kontrollorganet i besiktningsintyget ange att anordningen erbjuder betryggande säkerhet om preciserade brister åtgärdas. Kraven i 4 § medför att det är straffbart att ta anordningen i drift innan dessa brister är åtgärdade."</i> Till 15 § <i>"Även om besiktningsskylten försetts med markering som visar att en anordning är besiktad och därvid bedömts erbjuda betryggande säkerhet kan det innebära att bedömningen bara gäller om vissa angivna brister åtgärdas..."</i>

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
14	1	I punkt 1b hänvisas till äldre föreskrifter. I nuvarande föreskrift går det att se vilka tidigare föreskrifter som kan avses med "äldre föreskrifter" genom att titta på vilka de upphävda föreskrifterna är. Hur ser man till att detta inte tappas bort? Hur hittar man dessa äldre föreskrifter.	Se till att det fortsatt finns information om vilka de upphävda föreskrifterna är och hur man hittar dessa.
14	Bilaga 13	Text under rubriken behöver förtydligas då bilagan enbart gäller pressar och gradsaxar som avses 1 § första stycket 1. Text som hänvisar hit återfinns i 4 § Arbetsgivaren ska se till att pressar och gradsaxar som avses i 1 § första stycket 1, är utförda så att de uppfyller kraven i bilaga 13.	Se till att det framgår av texten att bilagan avser pressar och gradsaxar enligt 1§ första stycket 1.
14	Bilaga 13	1. Inledande anmärkning Ordet "nödvändigtvis" i stycket bör tas bort, då det ger utrymme för att spekulera. Antingen finns det krav eller inte. Här krävs det inte samma åtgärder.	Ta bort ordet "nödvändigtvis".
14	Bilaga 13	2.10 Ordet "det" har hamnat fel. 2.10 I styrutrustningar för pressar och gradsaxar ska finnas det skyddsfunktioner, som är utförda så att manöverdonet måste påverkas på nytt, för att press- eller klipprörelser ska kunna startas efter...	Sätt ordet "det" på rätt ställe i meningen.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
14	Bilaga 13	2.16 första stycket, fel bilagahänvisning "Pressar som används i automatdrift, ska ha ett skyddat pressverktyg enligt punkt 2.6 i denna bilaga eller skydd enligt 2.21 i denna bilaga,"	2.16 första stycket, "Pressar som används i automatdrift, ska ha ett skyddat pressverktyg enligt punkt 2.6 i bilaga 14 eller skydd enligt 2.21 i denna bilaga, ... "
14	Bilaga 13	2.16 andra stycket, fel bilagahänvisning "Gradsaxar som används i automatdrift, ska ha avskärmningsskydd eller ett annat skydd enligt 2.21 i bilaga 14."	2.16 andra stycket, "Gradsaxar som används i automatdrift, ska ha avskärmningsskydd eller ett annat skydd enligt 2.21 i bilaga 13."
14	Bilaga 13	2. 18 andra meningen, klarspråk önskvärt "Vid beräkning..."	2.18 andra meningen, skriv gärna: När skyddsavståndet beräknas, ska maskinens maximala stopptid samt en rörelsehastighet av minst 1,6 m/s för operatören användas.
14	Bilaga 13	2.37 sista meningen. Klarspråk önskvärt "att tvåhandsmanöverdonen har en för maskinens betjäning så ogynnsam placering att det inte finns någon risk för att de används i normal drift"	2.37 sista meningen Skriv gärna: ...att tvåhandsmanöverdonen har en så ogynnsam placering för maskinoperatören att det inte finns någon risk för att de används i normal drift.
14	Bilaga 13	2.42 Klarspråk önskvärt - ta bort ordet "därvid" När ett beröringsfritt skydd på kantpressens operatörssida går att fälla ned till horisontellt läge, ska det därvid använda skyddsavståndet vara minst 0,85 meter från närmaste riskställe i riskområdet.	2.42 Skriv gärna: När ett beröringsfritt skydd på kantpressens operatörssida går att fälla ned till horisontellt läge, ska det använda skyddsavståndet vara minst 0,85 meter från närmaste riskställe i riskområdet.
14	Bilaga 14	1. Rubriken ger ingen tydlighet "Inledande anmärkning"	1. Skriv gärna: Då gäller kraven i bilagan.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
16		Texten i kapitlet skulle bli betydligt tydligare om Arbetsmiljöverket förutom att hänvisa till kapitelnummer också skrev ute namnet på kapitlet. I de paragrafer i häftet som är förenade med sanktionsavgift eller straff bör hänvisning till 16 kap göras.	1 § Följande bestämmelser är föreskrifter enligt 4 kap. 1 § arbetsmiljölagen (1977:1160): - 9 kap. om användning av trycksatta anordningar 38 §. Osv.

Tabell 14: Utformning av arbetsplatser (2.3)

Generella kommentarer			
I ett försök att skapa tydlighet och använda klarspråk så har relativt genomgående listor fått numrering samt bokstäver på ett sätt som ibland inte bidrar till ökad tydlighet.			
Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
1	2 §	Sista stycket är delvis nytt. Den beskrivande texten är överflödig. Denna text passar bättre i ett vägledande material. Förändra enligt förslag bredvid.	Arbetsgivaren ska, i sitt systematiska arbetsmiljöarbete, beakta och hantera de arbetsmiljöförhållanden som regleras genom dessa föreskrifter. I dessa föreskrifter finns bestämmelser med preciserade krav för det systematiska arbetsmiljöarbetet, som kan gälla undersökningar av arbetsmiljön, bedömningar av risker och åtgärder som ska vidtas. Det finns också preciseringar som kan gälla särskilda krav på kunskaper eller hur vissa arbetsmiljöuppgifter ska fördelas.
2	1 §	I en mer övergripande generell kommentar till remissen har vi skrivit om behovet av förtydligande och förklarande text kring vad en ömsesidighetsklausul är och hur den påverkar arbetsgivare och andra aktörer. Eftersom detta häfte inte i huvudsak handlar om produkter behövs ett allmänt råd som förtydligar vilka varor som avses i denna ömsesidighetsklausul. Vid det frågemöte som AV bjöd in till i våras nämndes att det kunde gälla ramper och avkörningsskydd. Gäller det ytterligare varor? Vilka? Detta behöver förtydligas i ett allmänt råd.	Ta fram ett allmänt råd som förklarar vilka varor som avses. I vägledande material behöver även betydelsen av en ömsesidighetsklausul förklaras för att arbetsgivare med flera ska förstå och kunna göra rätt.

2	2 §	Den numrerade listan i paragrafen omfattar inte alla utan endast de fyra första undantagen och senare i samma paragraf används numrerad punktlista även för annan uppräknning något som försvårar både läsningen och förståelsen av paragrafens text. Texten blir tydligare om alla undantag och begränsningar läggs i samma lista. Se förslag intill.	Numrera alla undantag och begränsningar i en lista: 2 § Kraven i 2–6 kap. gäller med nedanstående undantag eller begränsningar. 1. Vid ny- och ombyggnad gäller inte 3 kap. 3 och 58 §§ samt 4 kap. 4 § första stycket. 2. Arbetsplatser i transportmedel omfattas bara av 6 kap. 16 § första stycket, 17 och 19 §§ om utrustning för första hjälpen samt 20 och 21 §§ vad avser ögonspolningsanordningar. 3. Om risken för skadlig värme till en helt övervägande del beror på solstrålning gäller inte 5 kap. 19–22 §§ om arbete i stark värme. 4. Vid arbete i räddningstjänst gäller inte 5 kap. 19–22 §§ om arbete i stark värme. 5. För arbetsplatser inom utvinningsindustri gäller bestämmelserna i 3–6 kap. i färdigställda utrymmen och i bodar. 6. För icke färdigställda utrymmen inom utvinningsindustrin gäller bara bestämmelserna i - 3 kap. 37–65 §§ om personalutrymmen, - 5 kap. 23, 24 och 26 §§ om belysning, och - 6 kap. 16–21 §§ om första hjälpen.
---	-----	---	---

			7. För arbetsplatser inom byggnads- och anläggningsindustrin gäller bestämmelserna i 3–6 kap. i färdigställda utrymmen och i bodar. 8. För icke färdigställda utrymmen inom byggnads- och anläggningsindustrin gäller bara bestämmelserna i - 3 kap 8 § om förutsättningar för underhåll - 3 kap 14 § om gångdörr vid portar - 3 kap. 18 § om fönster och ventilationsdon - 3 kap. 20 § om solavskärmning - 3 kap. 23 och 24 §§ om dörrar och portar, och - 3 kap. 37-65 §§ om personalutrymmen - 5 kap. 16 § om termiskt klimat, och - 5 kap. 23, 24 och 26 §§ om belysning - 6 kap. 10–11 §§ om skydd mot sammanstötning och skärskador, och - 6 kap. 18–21 §§ om första hjälpen. Dessutom gäller 3 kap. 67 §, om skydd mot väder och vind, för <i>allt</i> byggnadsarbete som sker utomhus. 9. Arbetsplatser i sådana anläggningar av hemlig natur för totalförsvaret som avses i 9 kap. 15 § plan- och bygglagen (2010:900),
--	--	--	---

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
			eller under fältmässiga övningar inom totalförsvaret, omfattas inte av bestämmelserna i 2–6 kap. Eventuellt så slås 5. och 6. om utvinningsindustrin ihop och så även 7. och 8. om byggnads- och anläggningsindustrin.
2	4 §	Att använda numrerad lista för kapitel och bokstavlista för paragrafer gör det svårt att urskilja vilka kapitel och paragrafer som avses. Det blir tydligare med streck (-). Se förslag till 2 kap 2 §.	Se förslag på utformad punktlista i 2 kap 2 §.
2	4§	En arbetsgivare som inte råder över en arbetsplats (borde kanske vara arbetsstället?) borde även undantas från reglerna i 6 kap 16 första stycket, 17 § och 19 samt 20-21 §§. samt 7 kap 4 § då det i praktiken är omöjligt att uppfylla.	Se till att dessa delar undantas arbetsgivare som inte råder över arbetsplatsen.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
2	5 §	Det står i paragrafen att bestämmelser om hur kraven i paragrafen ska beaktas finns i 1.2 om byggarbetsmiljösamordning, planering och projektering. Paragrafen är mer en läsanvisning och behöver och ska inte finnas med i detta häfte. Generell information om regler ska hanteras i vägledande material och inte påverka föreskriftstext. Vad lägger Arbetsmiljöverket i "beakta". Ska reglerna beaktas eller följas? Att använda "beakta" som kan tolkas som "ta hänsyn till" passar bättre i allmänna råd eller vägledning. Ett § har fallit bort i första stycket. Ska stå "...ska följa föreskrifterna i 3 kap. 4 § samt" Att använda numrerad lista för kapitel och bokstavlista för paragrafer gör det svårt att urskilja vilka kapitel och paragrafer som avses. Det blir tydligare med streck (-). Se förslag till 2 kap 2 §.	Stryk sista stycket i paragrafen. "...ska följa föreskrifterna i 3 kap. 4 § samt" Se förslag på utformad punktlista i 2 kap 2 §.

2	6 §	Definitionen av arbetsplats har blivit mycket längre sedan tidigare remissversion. Detta på grund av att förbindelseled och personalutrymme definieras i definitionen av arbetsplats. Det är bättre att definiera förbindelseled och personalutrymme (gärna som punktlista) var för sig som i nuvarande föreskrifter. Definitionen av förbindelseled och personalutrymme finns i 3 kap och kan flyttas till 2 kap.	Förenkla definitionen av arbetsplats och flytta definitionerna av förbindelseled och personalutrymme från 3 kap 1 § hit. <table><tr><td>Arbetsplats</td><td>En plats för arbete, inklusive förbindelseleder och personalutrymmen, till vilken en arbetstagare har tillträde under sitt arbete. Arbetsplatser kan finnas både inomhus och utomhus och vara både stadigvarande och tillfälliga.</td></tr><tr><td>Förbindelseled</td><td>Väg, utrymme eller annat som förbinder två platser, inomhus eller utomhus, till exempel en passage, transportväg eller tillträdesled. Den kan vara avsedd för personer eller fordon.</td></tr><tr><td>Personalutrymme</td><td> - Klädutrymme, - omklädningsrum, - torkutrymme, - tvättutrymme, - duschutrymme, - toalettrum, - matutrymme, - pausutrymme, - vilutrymme, eller - jourrum som arbetstagare kan </td></tr></table>	Arbetsplats	En plats för arbete, inklusive förbindelseleder och personalutrymmen, till vilken en arbetstagare har tillträde under sitt arbete. Arbetsplatser kan finnas både inomhus och utomhus och vara både stadigvarande och tillfälliga.	Förbindelseled	Väg, utrymme eller annat som förbinder två platser, inomhus eller utomhus, till exempel en passage, transportväg eller tillträdesled. Den kan vara avsedd för personer eller fordon.	Personalutrymme	- Klädutrymme, - omklädningsrum, - torkutrymme, - tvättutrymme, - duschutrymme, - toalettrum, - matutrymme, - pausutrymme, - vilutrymme, eller - jourrum som arbetstagare kan
Arbetsplats	En plats för arbete, inklusive förbindelseleder och personalutrymmen, till vilken en arbetstagare har tillträde under sitt arbete. Arbetsplatser kan finnas både inomhus och utomhus och vara både stadigvarande och tillfälliga.								
Förbindelseled	Väg, utrymme eller annat som förbinder två platser, inomhus eller utomhus, till exempel en passage, transportväg eller tillträdesled. Den kan vara avsedd för personer eller fordon.								
Personalutrymme	- Klädutrymme, - omklädningsrum, - torkutrymme, - tvättutrymme, - duschutrymme, - toalettrum, - matutrymme, - pausutrymme, - vilutrymme, eller - jourrum som arbetstagare kan								

Kommentarer på kapitel och paragrafer				
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag	
				använda i anslutning till sitt arbete.
2	6 §	I definitionen av normalt har den inledande texten från förra versionen fallit bort ” Med uttrycket normalt i föreskriftstexterna avses att kraven i paragraftexten ska uppfyllas...”. Inledningen behövs för att definitionen ska förstås.	Lägg till ”Med uttrycket normalt i föreskriftstexterna avses att kraven i paragraftexten ska uppfyllas...”	
3	1 §	Som en konsekvens av en eventuell förändring av definitionstabellen i 2 kap 6 § kan definitionerna av förbindelseled och personalutrymme behöva strykas här. Definitionerna av förbindelseled och personalutrymme passar bättre i 2 kap bland annat för att få en tydligare definition av arbetsplats.		
5	1 §	Se våra synpunkter på bullerdefinitionen i häfte 2.1 2 kap 3 §.		

5	31 §	Arbetsmiljöverket har, i och med regelförnyelsen, ändrat i listan i allmänna råden över ljudnivåer som inte bör överstigas - från 35 dB till 30 dB. En sänkning med 5 dB är en stor sänkning och ska inte göras i samband med en förändring av regelstrukturen. Arbetsmiljöverkets bedömning att ingen konsekvensutredning behövs med hänvisning till andra myndigheters regler/allmänna råd är felaktig då tillämpningsområdet för de olika myndigheternas regler och råd skiljer sig tydligt åt. Det går inte att rakt överföra dessa bestämmelser till Arbetsmiljöverkets föreskrifter för att gälla på alla arbetsplatser. De två första punkterna i listan i det allmänna rådet beskrivs väldigt lika: - ... vid stora krav på stadigvarande koncentration och på säker taluppfattning. - ... vid stora krav på stadigvarande koncentration eller behov av att kunna föra samtal obesvärat. Det är svårt att förstå vilka olika miljöer som avses, vad skillnaden är mellan de två punkterna, och vad som gäller var. Eftersom det är svårt att förstå vad som avses behöver rådet förtydligas. I sin nuvarande form passar det allmänna rådet bättre i ett vägledningsmaterial. Det är av stor vikt att det som tas upp och skrivs i de allmänna råden är korrekt. Av erfarenhet har vi sett att de allmänna råden ofta hamnar i föreskriftstext vid en regelöversyn.	Förslag på formulering, avsett om det förblir ett allmänt råd eller tas upp i ett vägledande material: ”... Under en normal arbetsdag bör den ekvivalenta A-vägda ljudnivån inte överstiga - 35 dB, vid stora krav på stadigvarande koncentration och på säker taluppfattbarhet, - 40 dB, vid stora krav på stadigvarande koncentration eller behov av att kunna föra samtal obesvärat, - 55 dB, när det är ...”
---	------	---	--

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
5	33 §	Hänvisningar till andra föreskrifter bör ske endast då det är nödvändigt. Att i detta fall hänvisa till föreskrifterna om elektromagnetiska fält är inte nödvändigt. Informationen kan i stället ges i ett vägledande material. I tidigare remissen gjordes hänvisningen i det allmänna rådet.	Stryk paragrafens andra stycke, alternativt gör hänvisningen i de allmänna råden.
6	1 §	Även här görs en hänvisning som inte är nödvändig. I tidigare remissen gjordes hänvisningen i de allmänna råden.	Stryk paragrafens andra stycke, alternativt gör hänvisningen i de allmänna råden.
6	12 §	Det allmänna rådet är svårt att läsa. Det skulle underlätta med en punktlista över vilka standarder som kan bli aktuella.	Allmänna råd Exempel på hur risken för brännskador och köldskador kan bedömas finns i standarderna - SS-EN ISO 13732-1:2008. Ergonomi för termiskt klimat – Metoder för bedömning av reaktioner hos människan vid kontakt med ytor – Del 1: Varma ytor (ISO 13732-1:2006). Utgåva 2, respektive - SS-EN ISO 13732-3:2008 Ergonomi för termiskt klimat – Metoder för bedömning av reaktioner hos människan vid kontakt med ytor – Del 3: Kalla ytor (ISO 13732-3:2005). Utgåva 1.
6	14 §	Hänvisningen, i det allmänna rådet, till bilagan bör skrivas annorlunda, t ex bilaga 2 avsnitt 2.9.	Allmänna råd Exempel på lokaler som innebär en allvarlig hälsorisk för den som blir instängd, är kyl- och frysrum där temperaturen är under -5 °C och ouppvärmda bodar. I bilaga 2 avsnitt 2.9 finns krav på säker reservtillförsel till signaler.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
Bilaga 3	3.1	Svårläst tillagt allmänt råd.	Förslag för mer lättläst råd är att göra en punktlista av standarderna.
Bilaga 9	9.4.1	Placering av bild och text har ändrats mot förra remissomgången. Nu står texten ovanför bilden. Det är otydligt med vilken text som hänger ihop med vilken bild.	Ändra tillbaka så att bilden kommer i en ruta bredvid texten alternativ fetmarkera linjen efter bilden och innan den nya texten som avser nästa bild.

Tabell 15: Specifika risker vid vissa typer av arbeten (3.1)

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
1	2 §	Den beskrivande texten i sista stycket är överflödig. Denna text passar bättre i ett vägledande material. Förändra enligt förslag bredvid.	Arbetsgivaren ska, i sitt systematiska arbetsmiljöarbete, beakta och hantera de arbetsmiljöförhållanden som regleras genom dessa föreskrifter. I dessa föreskrifter finns bestämmelser med preciserade krav för det systematiska arbetsmiljöarbetet, som kan gälla undersökningar av arbetsmiljön, bedömningar av risker och åtgärder som ska vidtas. Det finns också preciseringar som kan gälla särskilda krav på kunskaper eller hur vissa arbetsmiljöuppgifter ska fördelas.
2	10 §	Rubriken leder fel. Eftersom rubriken uppger att det handlar om kunskaper så finns risk att man missar att det faktiskt handlar om rutiner, vilket också innebär att de ska vara skriftliga för vissa företag. Vi ifrågasätter om det verkligen är rutiner som avses. Vi hävdar att det handlar om kunskaper och information.	Se över intentionen med paragrafen, dvs är det rutiner som avses eller kunskaper (vilket rubriken uppger).
5		Igenom hela 5 kap skriver AV "Arbetsgivare, och andra ansvariga...". Det är otydligt vem som har huvudansvaret; arbetsgivare, Bas-u, byggherre osv. med risk att ansvaret faller mellan stolar. Ansvaret redogörs dessutom för i 2 § och behöver därför inte upprepas i varje paragraf. Det kan vara bättre att låta föreskriftstexten förklara vad som gäller. Det är de ansvariga som ska se till att kraven uppfylls.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
6		Kapitel 6 om dykeriarbete är ett exempel på föreskrifter med flera allmänna råd som nu tas bort. Innehållet i dessa allmänna råd ökar förståelsen av föreskrifterna och behöver fortsättningsvis finnas tillgänglig i annan typ av vägledningsmaterial hos Arbetsmiljöverket.	
8		I och med ansvarssubjektet "hamninnehavare" föreslås tas bort blir arbetsgivarbegreppet, i så gott som varje paragraf, för "öppet skrivet". Vilket i sin tur skapar otydlighet rörande vilken/vilka arbetsgivare som avses. Den arbetsgivare som påbörjar ett arbete behöver inte vara den arbetsgivare som ansvarar för att åtgärder vidtas.	Paragraferna i föreskriften skulle vinna på att tydligare koppla arbetsgivarbegreppet till vilken verksamhet/arbetsuppgift som avses. I nuvarande förslag till skrivning kan detta till exempel exemplifieras med: "16 § Arbetsgivaren ska se till att det utefter kajer, bryggor, pirar eller motsvarande, där tillträde till fartyg förekommer finns fästanordningar för skyddsnät till landgång med lämpliga mellanrum." Denna paragraf skulle vinna på att omformuleras till "16 § Arbetsgivaren, som bedriver arbete utefter kajer, bryggor, pirar eller motsvarande, där tillträde till fartyg förekommer, ska innan arbete påbörjas kontrollera så att förutsättningarna för ett säkert arbete kan bedrivas är uppfyllda."
10	Rubrik	Kyllda Livsmedelslokaler Kapitelrubriken bör ändras för samstämmighet med övriga kapitel i häftet. Kyllda Livsmedelslokaler är ingen typ av arbete utan för tankarna till arbetsplatsens utformning.	Förslag: Arbete i kyllda livsmedelslokaler

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
10	2 §	“Arbetsgivaren ansvarar för att föreskrifterna i detta kapitel följs. Den arbetsgivare som inte råder över en arbetsplats behöver dock endast följa 3 och 6 §§.” Ordet dock tillför inget och bör tas bort.	Förslag: Arbetsgivaren ansvarar för att föreskrifterna i detta kapitel följs. Den arbetsgivare som inte råder över en arbetsplats behöver bara följa 3 och 6 §§.
10	3 §	Ett allmänt råd behövs för att minska förvirring kring 3 och 6 §.	Förslag: Allmänna råd Åtgärder kan exempelvis handla om tekniska eller organisatoriska lösningar så att direktkontakt mellan händer och kylda varor eller förpackningar undviks om möjligt.
10	6 §	6 § är överflyttad ifrån Arbetsplatsens utformning (AFS 200:1 134 §). Text är tillagd “Vid annat arbete än industriell produktion får undantag göras, dock bara om en riskbedömning visar att skydden inte behövs. Bedömningen ska dokumenteras.” Det saknas information om detta i konsekvensanalysen. Stycket “Om det behövs ska även annan personlig skyddsutrustning användas.” är en dubbelreglering och bör tas bort. Det omhändertas i häfte 2.2 om personlig skyddsutrustning. Av konsekvensbedömningen till Arbetsplatsens utformning så framgår dessutom “19 § fjärde stycket i AFS 1998:2 upphävs då det täcks av föreskrifterna (AFS 2001:3) om användning av personlig skyddsutrustning.”	Se till att konsekvensanalysen omfattar orsak till den tillagda texten. Förslag: Stryk “Om det behövs ska även annan personlig skyddsutrustning användas.”

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
12		Vid en sökning på "arbetsgivare" i dagens föreskrifter om provning med över- eller undertryck får man ingen träff. I de 22 paragraferna i 12 kap får man 22 träffar. Är det arbetsgivaren som är ansvarig i alla lägen som beskrivs? Vilket ansvar har kontrollorganet vid provning med gas i förhållande till arbetsgivaren? Detta är ett exempel på AV:s iver att i varje paragraf hänvisa till arbetsgivarens ansvar. I kapitlets inledning (2 §) står det att arbetsgivaren är ansvarig och detta behöver därmed inte upprepas i varje paragraf. Föreskrifterna bör beskriva vad som gäller vid provning med över- och undertryck.	
13	9 §	Andra stycket har mer karaktär av råd. Bör flyttas till allmänt råd i stället.	Flytta andra stycket till det allmänna rådet för paragrafen. Alternativt lägg informationen i ett vägledande material.
15	16 §	Att det i samma mening finns två punktlistor som båda är numrerade från 1. försvårar läsningen och förståelsen för paragrafen. Det är lämpligt att den ena (eller bägge) har punkter eller streck (• -). Detta är förändrat sedan föregående remissomgång.	16 § Om hydraulvätska kan spruta ut i ett område där det finns - smälta metaller eller andra heta material, och - en fast operatörsplats eller annan plats där personal normalt vistas så ska arbetsgivarens välja hydraulvätska med hänsyn till 1. tändkällans storlek, 2. trycket i hydraulledningarna, och 3. vätskans effektutveckling vid brand.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
17	1 §	De allmänna råden behöver förtydliga att vinterväghållningen som beskrivs i föreskrifterna inte är manuellt arbete utan endast sådant som sker med olika typer av fordon.	
17	6 §	Föreskrifterna om första hjälpen och krisstöd reglerar även vinterväghållning, se nedan. Varför 6 § blir en dubbelreglering. Häfte 1.1 4 kap 4 § Arbetsgivaren ska se till att det på varje arbetsställe finns den beredskap och de rutiner för första hjälpen och krisstöd som behövs med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och särskilda risker. Arbetsgivaren ska kontinuerligt följa upp att rutinerna fungerar.	
18		Texten i kapitlet skulle bli betydligt tydligare om Arbetsmiljöverket förutom att hänvisa till kapitelnummer också skrev ut namnet på kapitlet. I de paragrafer i häftet som är förenade med sanktionsavgift eller straff bör hänvisning till 18 kap göras.	1 § Följande bestämmelser utgör föreskrifter enligt 4 kap. 1 § arbetsmiljölagen (1977:1160): 1. 3 kap. om asbest 28 §, 2. 5 kap. om byggnads- och anläggningsarbete 72§, 3. 12 kap. om provning med över- eller undertryck 19 §, 4. Osv.

Tabell 16: Gränsvärden för luftvägsexponering i arbetsmiljön (3.2)

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
		I dokumentets huvud ligger ordet övergångsbestämmelser.	

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
	6 §	Som en generell remissynpunkt har vi i detta svar tagit upp hur Arbetsmiljöverket i inledningen av i stort sett varje kapitel har en paragraf som förklarar vem föreskrifterna riktar sig till. Så även i detta häfte om hygieniska gränsvärden. I och med att det i denna paragraf klargörs att arbetsgivaren är ansvarig menar vi att detta inte behöver upprepas i varje paragraf i kapitlet. Att ändå göra det fråntar i viss mån övriga ansvariga sitt ansvar. I detta fall ansvaret hos den som mäter. Ett av AV:s argument till detta är att AV inte kan ställa krav på andra än arbetsgivaren. Men arbetsmiljö är ett gemensamt ansvar där alla måste förstå och ta sin del av ansvaret. Ett förslag på lösning vore att lägga 6 § i förslaget efter 7 § och inleda 7 § med att "Arbetsgivaren ska så långt möjligt se till att mätningarna utförs enligt ...". Se förslaget här intill.	Kunskaper och mätningar A § (förslagets 7 §) Arbetsgivaren ska så långt möjligt se till att mätningarna utförs enligt B-G §§. Mätningarna ska planeras i samverkan mellan arbetsgivare och berörda arbetstagare samt skyddsombud (arbetsmiljöombud) om sådant finns. B § (förslagets 6 §) Den som mäter luftföroreningar ska ha kunskaper om hur man - planerar och genomför mätningar, - behandlar mätdata, - tolkar resultat och - redovisar dessa i en mättrapport enligt bilaga 2. Allmänt råd enligt beskrivning nedan Hur mätningar kan.... C § (förslagets 8 §) Den som genomför mätningen ska göra det... D § (förslagets 9 §) osv

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
	6 §	I dagens föreskrifter finns ett allmänt råd om en standard som beskriver hur mätningar kan genomföras och användas. Detta allmänna råd bör fortsatt finnas kvar. Att fråga den som mäter om mätningen följer standard blir ett sätt för arbetsgivaren att kontrollera kunskapen hos den som mäter, se förslag intill samt att det placeras enligt ovan.	Allmänna råd Hur mätningar kan genomföras och användas för bedömning av exponeringen beskrivs i standarden Arbetsplatsluft – Vägledning för bedömning av exponering genom inandning av kemiska ämnen för jämförelse med gränsvärden och mätstrategi (SS-EN 689).
	12 §	Andra stycket har lagts till sedan senaste remissen. Det är mer en information än ett krav och som sådan passar den bättre i ett allmänt råd.	Flytta stycket till det allmänna rådet enligt nedan. Allmänna råd Korttidsgränsvärden kan vara bindande eller vägledande, se bilaga 1. Vägledande korttidsgränsvärden har anmärkning V i gränsvärdeslistan och används som ett rekommenderat högsta värde. Bindande korttidsgränsvärden får inte överskridas. Exponering motsvarande ett 15 minuters korttidsgränsvärde bör inte förekomma under längre tid än 15 minuter per timme. Exponering motsvarande ett 5 minuters korttidsgränsvärde bör inte förekomma mer än en gång per 20 minuter.

Tabell 17: Medicinska kontroller och hälsoundersökningar i arbetslivet (3.3)

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
1	2 §	Den beskrivande texten i sista stycket är överflödig. Denna text passar bättre i ett vägledande material. Förändra enligt förslag bredvid.	Arbetsgivaren ska, i sitt systematiska arbetsmiljöarbete, beakta och hantera de arbetsmiljöförhållanden som regleras genom dessa föreskrifter. I dessa föreskrifter finns bestämmelser med preciserade krav för det systematiska arbetsmiljöarbetet, som kan gälla undersökningar av arbetsmiljön, bedömningar av risker och åtgärder som ska vidtas. Det finns också preciseringar som kan gälla särskilda krav på kunskaper eller hur vissa arbetsmiljöuppgifter ska fördelas.
2	5 §	Till denna paragrafs sista stycke bör ett allmänt råd skivas som förklarar ansvarsfördelningen mellan inhyrare och uthyrare vad gäller t ex sanktionsavgifter, anordnande av kontroller, tjänstbarhetsintyg mm.	Lägg till ett allmänt råd till paragrafen som beskriver och förklarar ansvarsdelarna för inhyrare och uthyrare vad gäller sanktionsavgifter, anordnande av kontroller, tjänstbarhetsintyg mm.

2	7 §	Handintensivt arbete: En diskussion har pågått och pågår kring definitionen av handintensivt arbete. Definitionen är otydlig och har under den korta tid som kraven om medicinska kontroller varit i kraft ändrats på olika sätt. Det har resulterat i en osäkerhet bland arbetsgivare men också hos företagshälsan som ofta anlitas för att hjälpa verksamheter med att genomföra riskbedömningar inom detta område. När det gäller handintensivt arbete finns krav på medicinska kontroller och vikten av en tydlig definition ökar därför. En otydlig definition leder till att handintensivt arbete hanteras och bedöms på olika sätt – en rättsosäker hantering. Företag har bedömts på olika sätt. Detta har lett till omotiverade höga kostnader för vissa företag. En tydligare definition behövs så att arbetsgivare och företagshälsor förstår när medicinska kontroller ska erbjudas. Tidsaspekten av det handintensiva arbetet är en viktig parameter för bedömning av risken. I dagens föreskrifter om belastningsergonomi (i de allmänna råden) finns detta beskrivet som "En bedömning av risk för belastningsbesvär i nacke, skuldra, arm eller hand vid handintensivt arbete bör göras utifrån om sådant arbete pågår under minst fyra timmar under arbetsdagen". Detta måste komma fram tydligare i de nya föreskrifterna så att företag och FHV har bättre och tydligare riktvärden för att kunna göra rätt typ av bedömningar.	
---	-----	---	--

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
2	7 §	Även hälsoundersökning är ett begrepp som används i häfte 3.3 och det bör därmed definieras. Detta för att förhindra sammanblandning med läkarundersökning och medicinska kontroller.	
3	4 §	I dagens föreskrifter om belastningsergonomi skriver AV att arbetsgivaren "ska anordna medicinska kontroller för de arbetstagare som enligt riskbedömningen ... kan <i>innebära risk för skador i nacke, skuldra, arm eller hand</i>, trots vidtagna åtgärder." I föreslagna föreskrifter skriver AV att medicinska kontroller ska anordnas "där en riskbedömning visat att exponeringen ger en <i>ökad risk för besvär i nacke, skuldra, arm eller hand</i>." Detta måste uppfattas som en förskjutning av kravnivån och AV bör som idag fortsatt skriva, både i häfte 2.1 4 kap och här, att medicinska kontroller ska anordnas vid "risk för skador".	Förslag till förändring: Behåll begreppet <i>risk för skador i nacke, skuldra, arm eller hand</i>. Följdändringar behöver även göras i reglerna om belastningsergonomi så att begreppen blir lika på båda ställen i föreskrifterna.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
3	4 §	En skrivning, enligt förslaget intill, skulle ge en ökad tydlighet om handintensivt arbete generellt och även förklara att det är en riskbedömning som ska ligga till grund för bedömningen om arbetet kan leda till sådana skador att en medicinsk kontroll behövs.	Förslag till förändring av paragraf: Arbetsgivaren ska anordna medicinska kontroller för de arbetstagare som sysselsätts i handintensivt arbete. Det vill säga arbete som medför snabba ihållande handledsrörelser mot ledens ytterlägen i kombination med kraft och pågår 4 timmar eller mer, enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS xxx) om vanliga risker i arbetsmiljön i kapitlet om belastningsergonomi. Detta gäller inte om en riskbedömning visat att exponeringen inte ger en ökad risk för skador i nacke, skuldra, arm eller hand.
5	1 §	Arbetsmiljöverket har gått från att använda begreppet "kemiska produkter" till att använda begreppet "kemiska ämnen och blandningar". I kontakt med AV säger man att detta inte innebär någon regelskärpning eller förändring i sak. Det är dock en förändring som kan orsaka frågor bland de som läser föreskrifterna. Begreppen och förändringen behöver förklaras och förtydligas i vägledande material.	
7	9 och 18 §§	Förtydliga dessa paragrafers sista stycken enligt förslag.	Förslag till förändring: ...ska arbetsgivaren fortsättningsvis anordna biologiska exponeringskontroller...
13		Texten i kapitlet skulle bli betydligt tydligare om Arbetsmiljöverket förutom att hänvisa till kapitelnummer också skrev ut namnet på kapitlet. I de paragrafer i häftet som är förenade med sanktionsavgift eller straff bör hänvisning till 13 kap göras.	1 § Bestämmelserna i 2 kap. om generella bestämmelser 14, 15 och 18 §§ utgör föreskrifter enligt... Osv.

Kommentarer på kapitel och paragrafer			
Kapitel	Paragraf	Kommentar	Eventuellt förslag
	Bilaga 4	Det finns anledning för AV att kontrollera hur begreppen används i bilagans text. I punkt A2 menar vi att det i stället för kemiska riskkällor bör stå allergiframkallande kemiska ämnen. I punkt B4 menar vi att det i stället för allergiframkallande kemiska ämnen bör stå allergiframkallande farliga kemiska produkter. I punkten hänvisas tillbaka till de farliga kemiska produkter som kontrollen gäller.	
	Bilaga 5	Även i Bilaga 5 finns anledning för AV att kontrollera hur begrepp används. I A menar vi att det kan vara bättre att i stället för allergiframkallande kemiska riskkällor använda sig av det man använder sig av i rubriken allergiframkallande kemiska ämnen. I B bör samma begrepp som i A användas. I B.2.b.ii bör också samma som i A användas liksom i E.	